

Egemstraat (Pittem, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017E238

Mei 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Joren De Tollenaere, Aaron Willaert, Clara Thys

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	6
1.1 Beschrijvend gedeelte	6
1.1.1 Administratieve gegevens	6
1.2 Onderzoeksopdracht	8
1.2.1 Onderzoekskader	8
1.2.2 Juridische context	8
1.2.3 Randvoorwaarden	8
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein	8
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	9
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie	11
1.2.6.1 Methode	11
1.2.6.2 Fysisch geografische situatie	11
1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen	11
1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader	11
1.2.6.5 Verstoringshistoriek	12
1.3 Assessmentrapport	13
1.3.1 Ruimtelijke situering	13
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens	14
1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)	15
1.3.2.2 Geologie	16
1.3.2.2.1 Tertiair	16
1.3.2.2.2 Quartair	17
1.3.2.3 Bodem	18
1.3.2.3.1 Bodemtypes	18
1.3.2.3.2 Bodemerosie	20
1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop	21
1.3.2.5 Hydrografie	23
1.3.3 Gekende archeologische waarden	24
1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek	24
1.3.3.1.1 Historische achtergrond	24
1.3.3.1.2 Historische kaarten	26
1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen	31
1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden	35
1.3.3.3 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader	38

1.4	Synthese	38
1.4.1.1	Interpretatie van aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
Deel 2:	Bibliografie.....	40
Deel 3:	Bijlagen.....	41

FIGURENLIJST (2017E238)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt)	7
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)	7
Figuur 3: Dwarstypeprofiel bestaande en ontworpen toestand.	10
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)	13
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (Bron: Geopunt)	15
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt)	16
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)	17
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (Bron: Geopunt)	19
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2016 (Bron: Geopunt)	20
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt). 21	
Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt)	22
Figuur 12: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron Geopunt)	23
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777, deel 1 (Bron: Geopunt)	26
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777, deel 2 (Bron: Geopunt)	27
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840, deel 1 (Bron: Geopunt) 28	
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840, deel 2 (Bron: Geopunt) 28	
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840, deel 3 (Bron: Geopunt) 29	
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840, deel 1 (Bron: Geopunt) 30	
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840, deel 2 (Bron: Geopunt) 30	
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879, deel 1 (Bron: Geopunt)	31
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)	32
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)	32
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)	33
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016, deel 1 (Bron: Geopunt)	33
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 deel 2 (Bron: Geopunt)	34
Figuur 26: projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016, deel 3 (Bron: Geopunt)	34

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).....	35
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)	38

TABELLENLIJST (2017E238)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	14
Tabel 3: Overzicht van de aanwezige CAI.	35

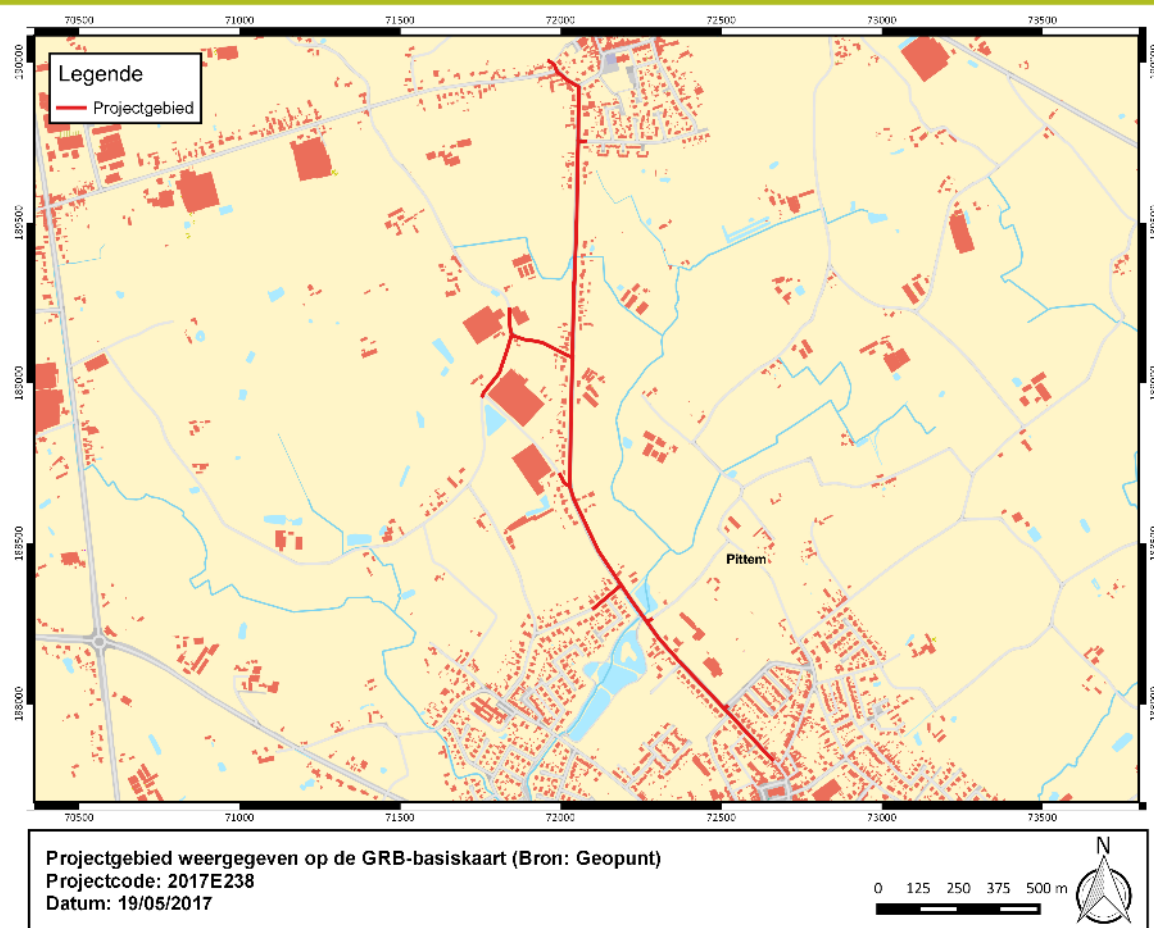
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

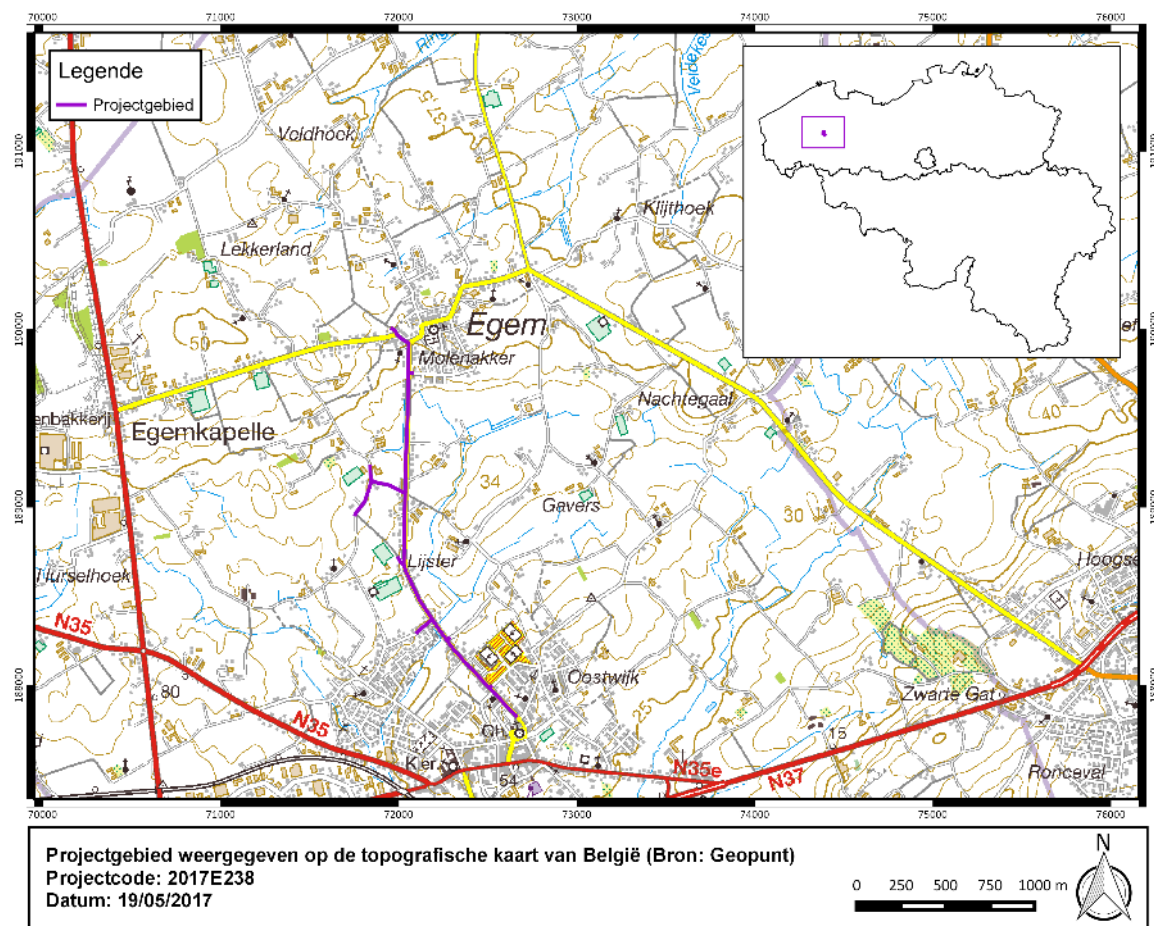
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Pittem
	Deelgemeente	/
	Postcode	8740
	Adres	Egemstraat – Kolonel Naessensstraat tot Schuiferskapellestraat, Egemse Binnenweg, Baertstraat, Egemse Dosseweg.
	Toponiem	Egemstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 70313 Y _{min} = 187681 X _{max} = 73697 Y _{max} = 190031
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Pittem, Afdeling 1, Sectie A Pittem, Afdeling 2, Sectie B Openbaar domein. Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande realisatie van een gescheiden rioleringsstelsel. Het projectgebied wordt in deze studie Pittem Egemstraat genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van projectgebied Pittem Egemstraat. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Het plangebied doorkruist volgens het gewestplan zones bestemd als woongebied, agrarisch gebied, woongebied met landelijk karakter en gebied voor dagrecreatie. Het bevindt zich noch in een archeologische site, noch in een vastgestelde archeologische zone, noch in een zone waar geen archeologie verwacht wordt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte en de ingreep in de bodem van het plangebied in kwestie bedragen respectievelijk meer dan 3000m² meer dan 1000m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Pittem Egemstraat werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

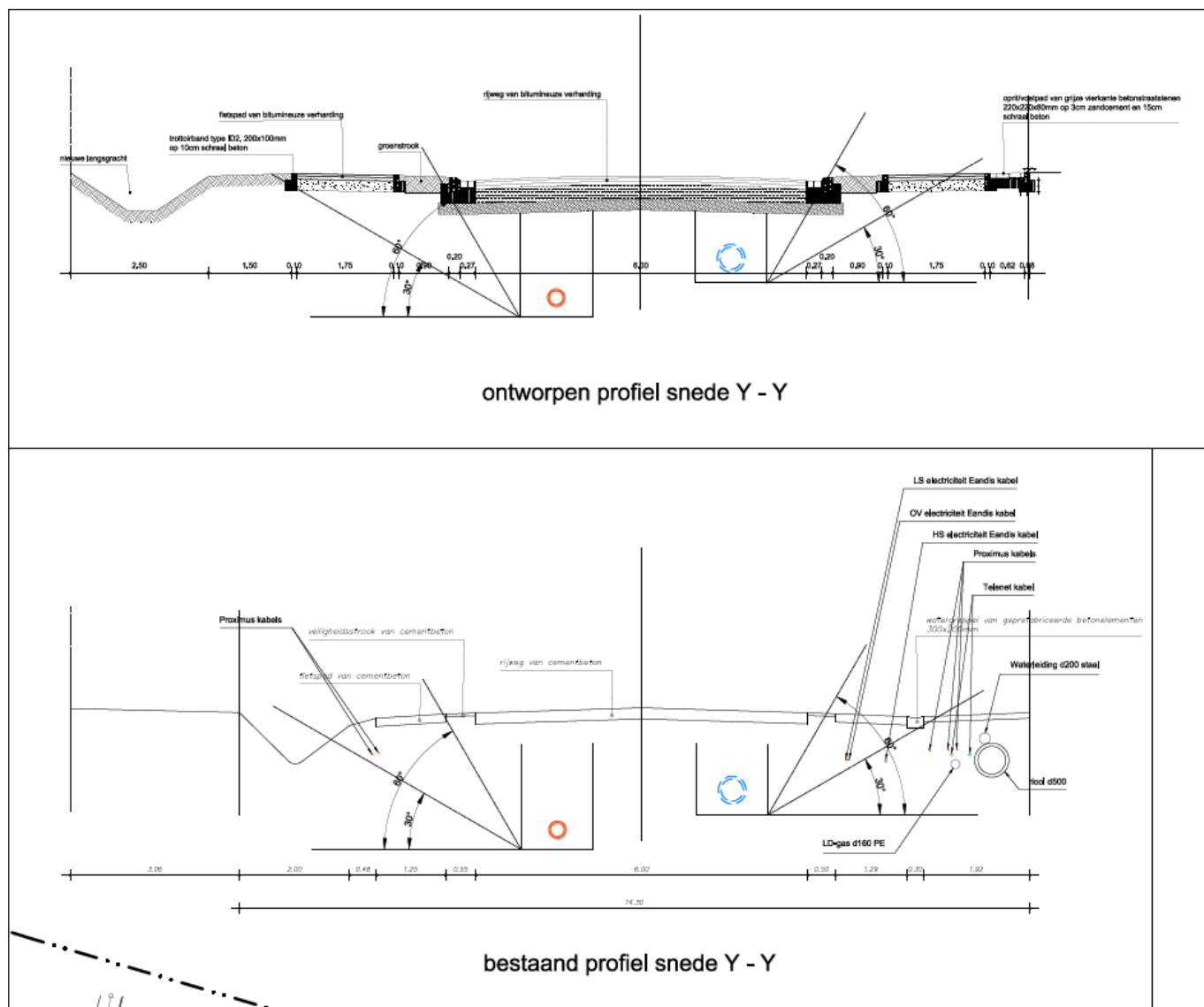
In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

In de projectzone wordt een gescheiden rioleringsstelsel gerealiseerd met nieuwe DWA- en RWA-leidingen. Het afvalwaterstelsel wordt aangesloten op de bestaande collector Breemersbeek 20.261C en het regenwaterstelsel wordt in de nieuwe toestand volledig afgeleid naar de Breemersbeek. Ook de wegenis wordt heraangelegd en waar nodig verfraaid volgens de huidige en toekomstige noden. De projectzone bevindt zich in de Egemstraat, in het vak Kolonel Naessensstraat tot Schuiferskapellestraat. Bijkomend worden infrastructuurwerken voorzien in de aansluiting deel Egemse Binnenweg, aansluiting deel Baertstraat, aansluiting deel Egemse Dosseweg alsook aansluiting deel Kolonel Naessensstraat.

De totale lengte van het tracé bedraagt 3065 meter. Er is reeds een bestaande riolering aanwezig. De geplande riolering zal dieper lopen dan de bestaande. Een aantal bestaande grachten worden verbreed of uitgediept en een aantal nieuwe grachten worden aangelegd naast de bestaande wegenis. Deze grachten worden in bijlage 1 aangeduid met een groene arcering. Er worden geen pompstations of bufferbekkens voorzien. Er is tevens geen terrein voor grondverbetering gepland. De huidige wegenis wordt opnieuw aangelegd met uitbreiding. Onderstaand dwarstypeprofiel toont een schematische weergave van de werken. Voor de gedetailleerde dwarstypeprofielen zie bijlage 1.

Het typedwarsprofiel toont aan dat er nieuwe rijweg van bitumineuze verharding wordt aangelegd, aan weerszijden van de rijweg wordt een groenstrook voorzien, met daarbuiten een fietspad van bitumineuze verharding. Daarbuiten worden een trottoirband en een nieuwe langsgracht aangelegd. De breedte van deze gracht zal 2,50 meter bedragen. Bijlage 1 toont in detail waar er een aanleg van grachten gepland is.

Figuur 3: Dwarstypeprofiel bestaande en ontworpen toestand.

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.

Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.

De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

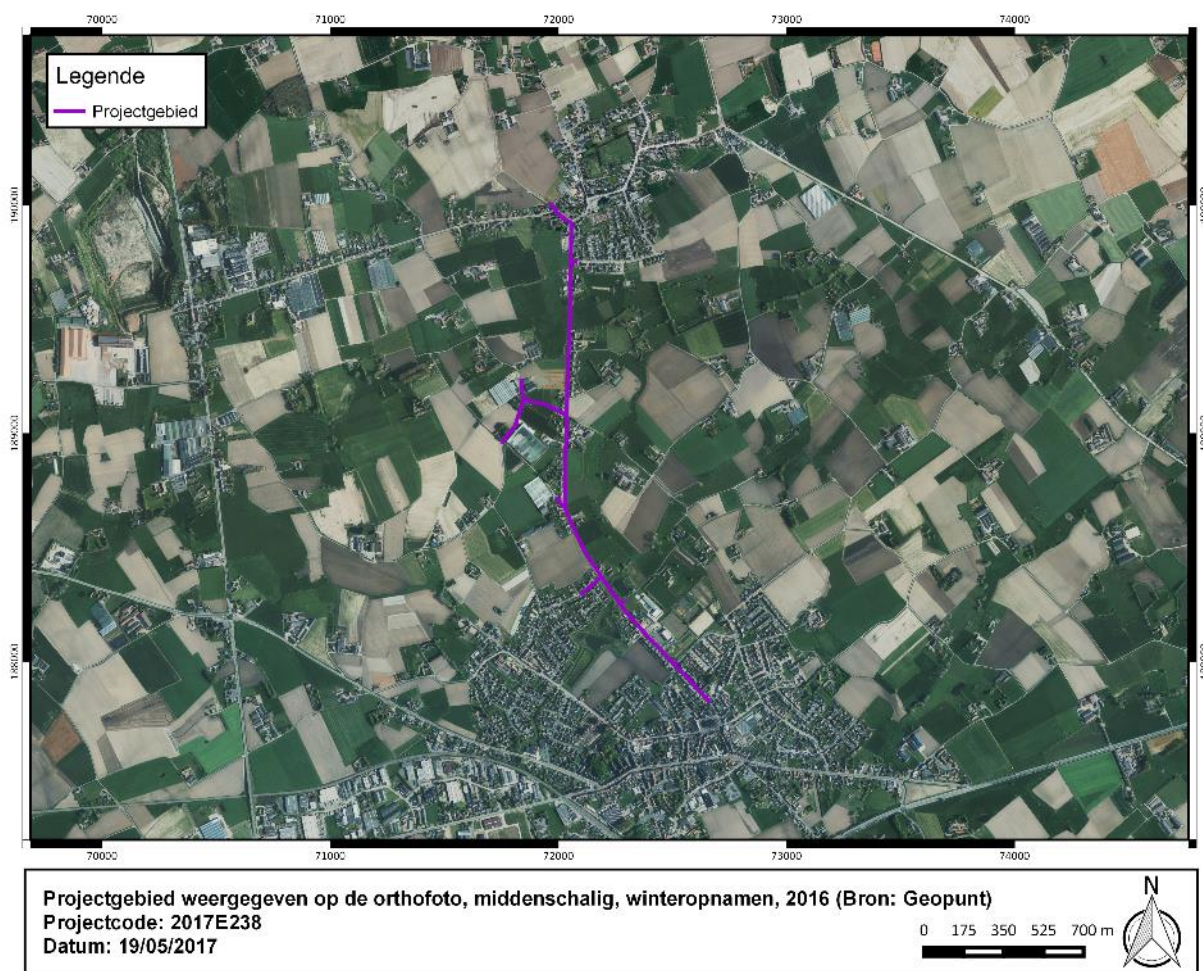
1.3 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.3.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Pittem, in de provincie West-Vlaanderen. De gemeente grenst ten noorden aan Egem (Pittem), ten oosten aan Tielt, ten zuiden aan Meulebeke, ten westen aan Ardoorie en ten noordwesten aan Koolskamp (Ardoorie). Het projectgebied volgt een tracé van de Kolonel Naessensstraat, Egemstraat, tot de de Schuiferkapellestraat. Bijkomend worden delen gevolgd van de Egemse Dosseweg, de Egemse Binnenweg en de Baertstraat.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)

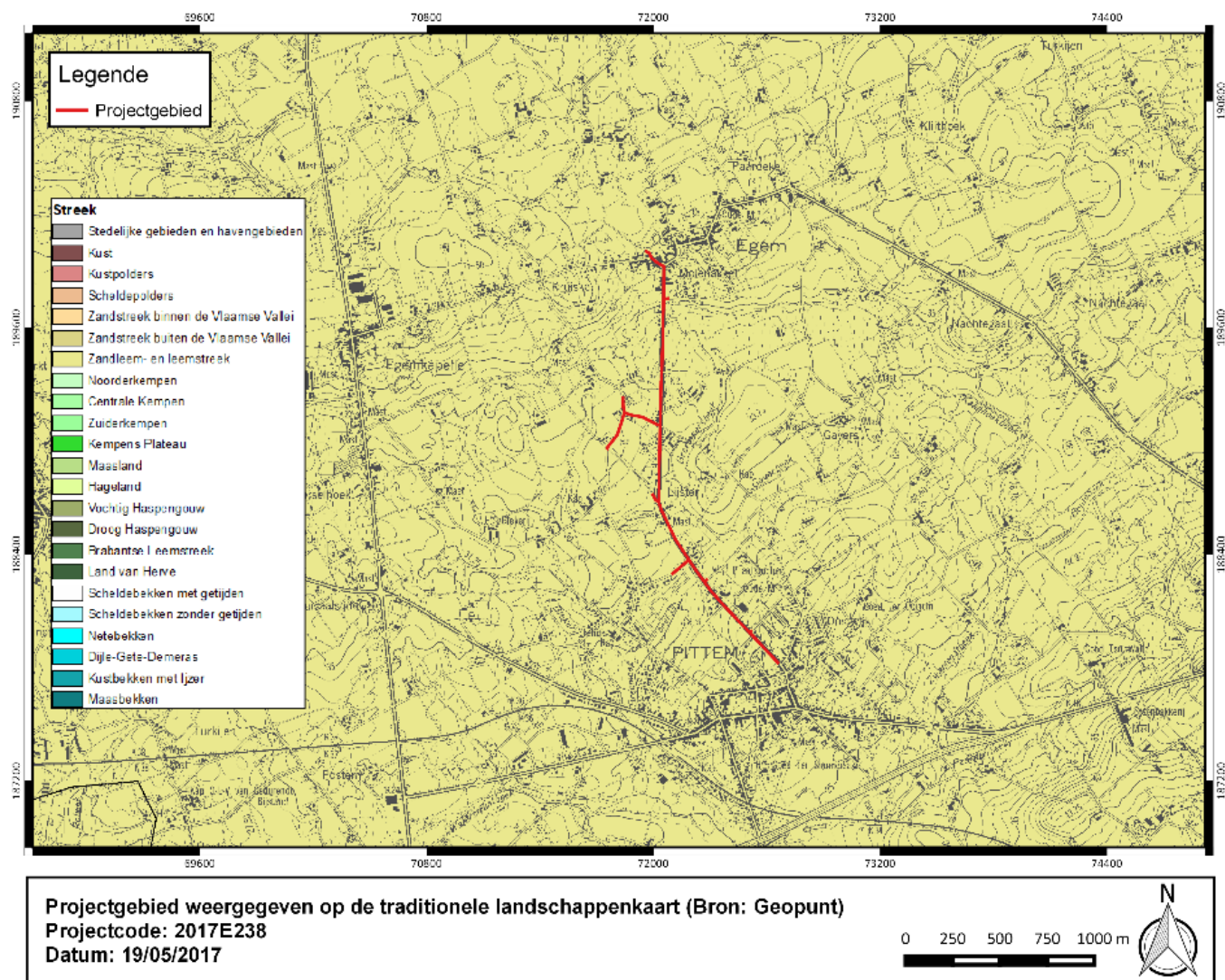
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Traditionele landschappenkaart	Zandleem- en leemstreek
Tertiair	Lid van Egem (Fm. Tielt) Lid van Vlierzele (Fm. Gentbrugge)
Quartair	Type 1: eolische afzetting Type 1a: fluviatiele afzetting/eolische afzetting/fluviatiele afzetting
Bodemtypes	OB, Pcc, Lhp, Lep, Ldc, Lbc, Lcc, Lca, Ldp, Uep, s-Eep
Potentiële bodemerosie	Zeer laag tot laag
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Hoogtes tussen ca. 27 en 40 m TAW
Hydrografie	Leiebekken (deelbekken: Devebeek) Waterlopen: Gaverbeek, Devebeek

1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)

Het projectgebied is gelegen in de zandleem- en leemstreek.

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (Bron: Geopunt)

1.3.2.2 Geologie

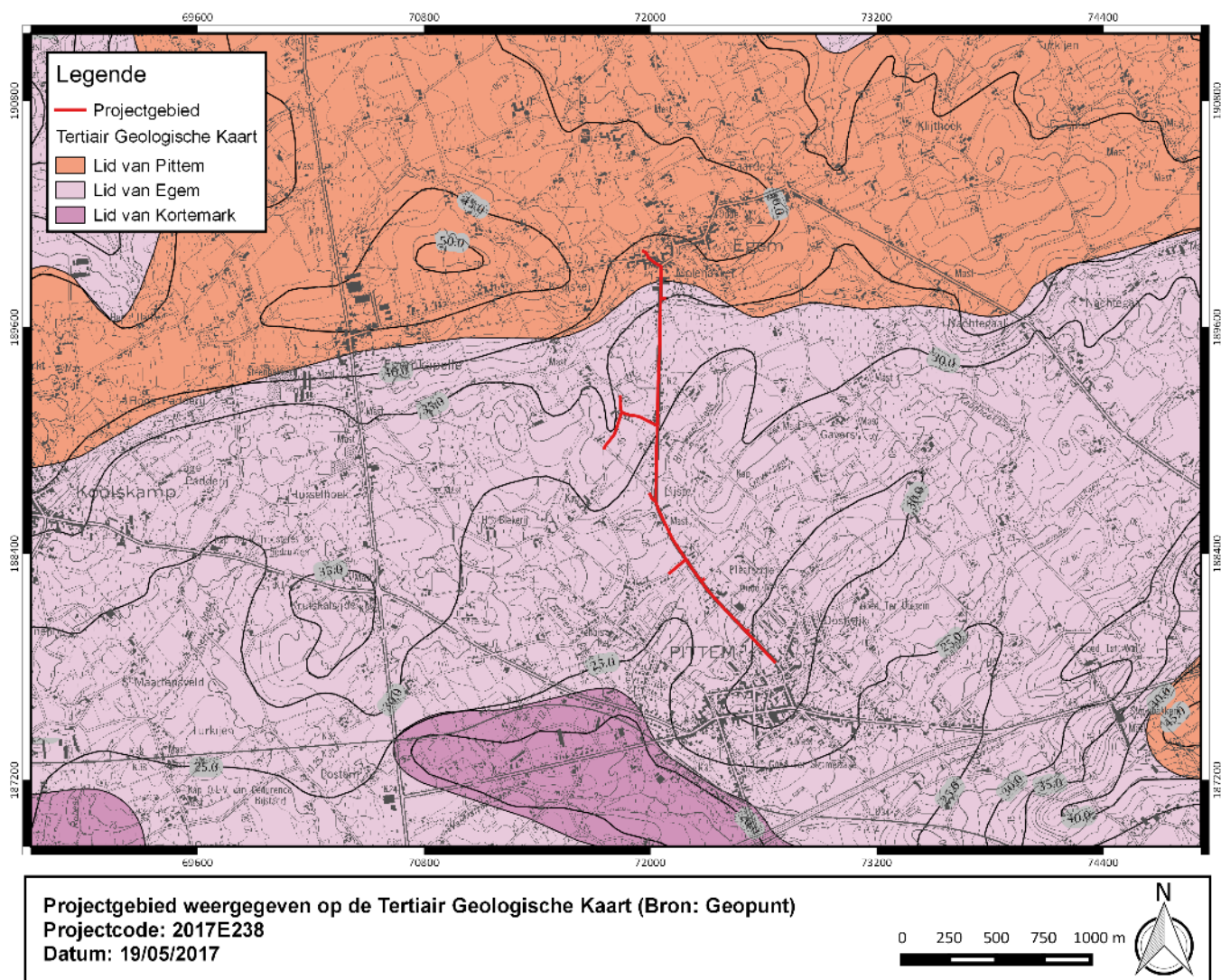
1.3.2.2.1 Tertiair

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Egem** (Formatie van Tielt) en het **Lid van Vlierzele** (Formatie van Gentbrugge). De Formatie van Tielt bestaat uit een fijn zandig en zandig marien sediment.

Het **Lid van Egem** bestaat uit een glimmer- en glauconiethoudend zeer fijn zand dat grover wordt naar boven toe. Het is tevens afgezet in ondiepe-mariene omstandigheden.

De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiïge siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

Het **Lid van Vlierzele** is een groen tot grijsgroen fijn zand dat een duidelijke horizontale of kruisgewijze gelaagdheid vertoont aan de top. Soms is het ook homogeen met veel tubulaties door bioturbatie. Deze zanden werden afgezet in een epicontinentale zee. Naar onder toe gaat het meestal over in een homogeen kleiïg zeer fijn zand met kleilenzen. Bovenaan kunnen ook gedifferentieerde kleilagen voorkomen met humeuze intercalaties. De afzetting bevat slechts weinig macrofossielen. Harde zandsteenbanken komen regelmatig voor en werden vroeger plaatselijk aangewend als bouwsteen.

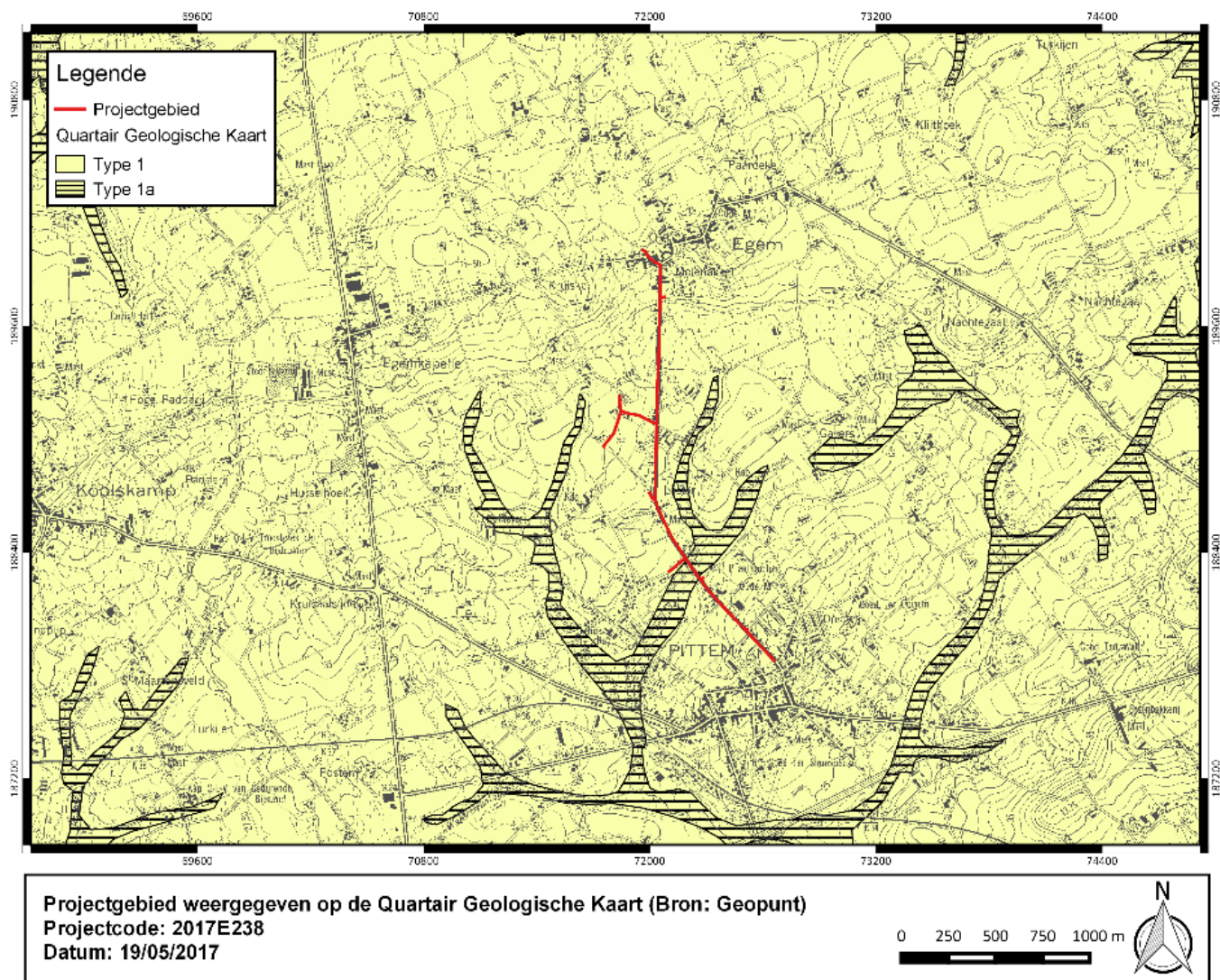

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.3.2.2.2 Quartair

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 1** en **Type 1a**. Het **Type 1** bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

Het **Type 1a** bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. Deze fluviatiele afzetting is mogelijks aanwezig. Hierboven is een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen aanwezig (zand tot zandleem). Deze eolische afzetting kan hellingsafzettingen van het Quartair bevatten en kan mogelijks afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviatiele afzetting (organochemisch en perimarien inclusief) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)

1.3.2.3 Bodem

1.3.2.3.1 Bodemtypes

Het bodemtype **Pcc** is een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze bodem heeft een 25-30 cm dikke grijsbruine bouwvoor en is goed humeus. Door in cultuurname is een deel van de uitlogingshorizont met de bouwvoor vermengd tot een homogeen goed humeuze Ap waaronder een bruingle overgangshorizont voorkomt van 20-30 cm dik. De verbrokkelde textuur B situeert zich tussen 50 en 80 cm. Veel Pcc gronden zijn beïnvloed door de Tertiair onderliggende formaties welke op wisselende diepte een gevarieerd substraat vormen.

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Het bodemtype **Lhp** is een natte zandleembodem zonder profiel. Het is een colluviale natte stuwwatergrond. De humeuze bovengrond is grijsbruin en rust op een colluviaal dek met baksteen- en houtskoolrestjes. Roestverschijnselen beginnen onderaan de bouwvoor en zijn aanwezig doorheen het volledige profiel. Soms verminderen deze met de diepte. Het zandleemdek rust dikwijls op wisselende diepte op een Tertiair substraat.

Het bodemtype **Lep** is een natte zandleembodem zonder profiel en is een hydromorfe alluviale bodem. Deze is veel te nat en soms kortstondig geïnundeerd in de winter. De kleur is grijs met talrijke roestvlekken en op dieper dan 80 cm wordt een blauwgrijs reductiemateriaal aangetroffen.

Het bodemtype **Ldc** is een matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwvoor is donker grijsbruin en onder de Ap komt een bleekbruin uitgeloogde horizont voor die aan de contactzone met de textuur B zwakke roestverschijnselen vertoont. De textuur B is verbrokkeld, sterk gevlekte en door oxidoreductieverschijnselen met bruinrode en grijze vlekken doorweven. Het materiaal wordt soms zwaarder of zandiger in de diepte. Op wisselende diepte komt dikwijls het Tertiair substraat voor. Roestverschijnselen beginnen globaal in het bovenste deel van de textuur B.

Het bodemtype **Lbc** is een droge zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De Ap is ongeveer 25 cm dik, donkerbruin en matig humeus. De Ap rust op een zwak humeuze, bruinachtige overgangshorizont. Roestverschijnselen liggen dieper dan 120 cm.

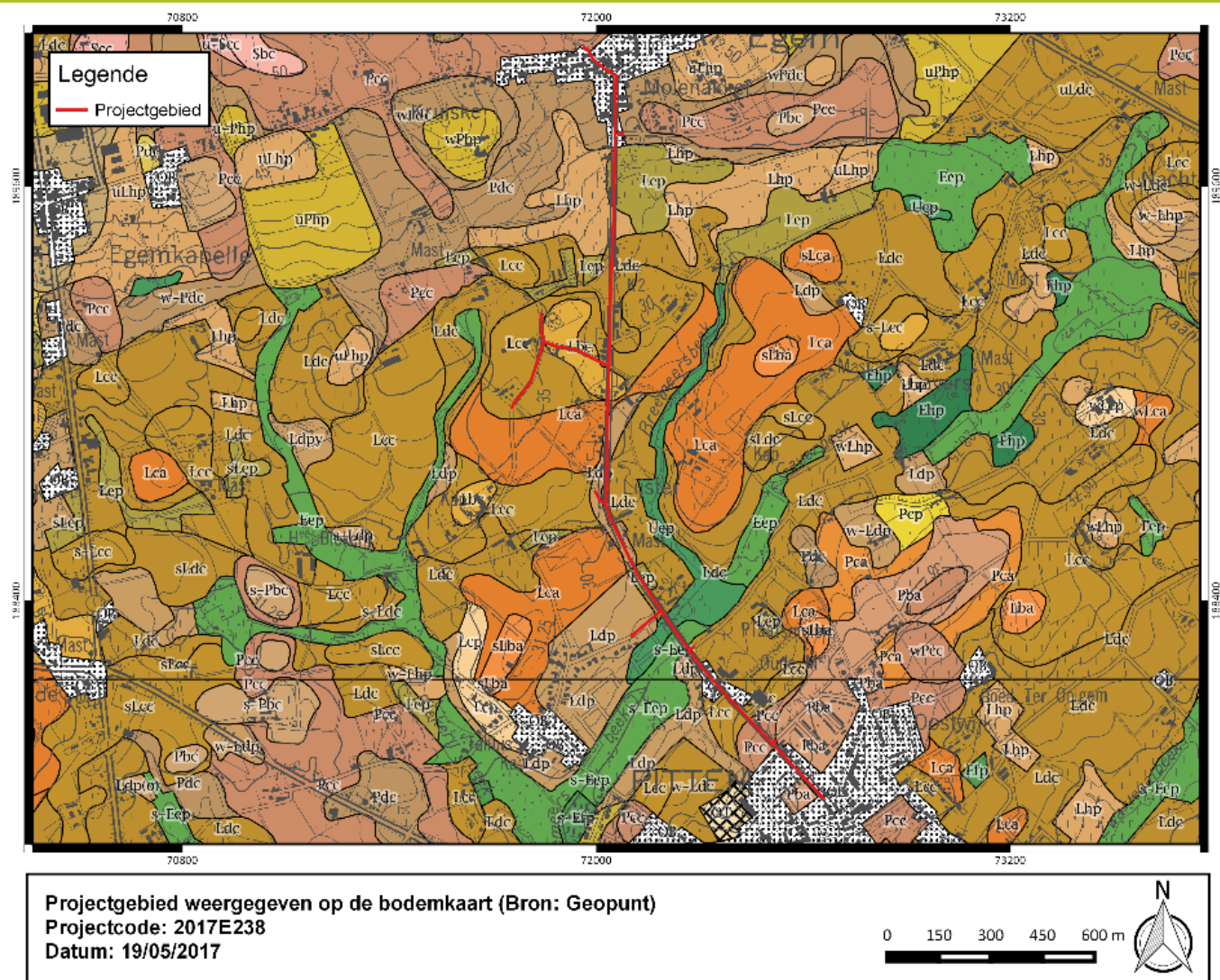
Het bodemtype **Lcc** is een matig droge zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De Ap horizont rust op een ca. 40 cm dikke E horizont of rechtstreeks op de verbrokkelde textuur B horizont. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120 cm.

Het bodemtype **Lca** is een matig droge zandleembodem met textuur B horizont. De Ap horizont rust op een E horizont van ca. 40 cm dik of rechtstreeks op de textuur B horizont. De textuur B is aangereikt met klei en sesquioxiden en is een bruin zwaar zandleem. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120 cm.

Het bodemtype **Ldp** is een matig natte zandleembodem zonder profiel. Het is een colluviale grond gekenmerkt door een laag recent geërodeerd sediment. Op geringe tot matige diepte komt vaak een textuur B voor of een Tertiair substraat. Het colluviaal dek onderscheidt zich van het autochtoon zandleem door de aanwezigheid van kleine houtskool- en baksteenrestjes. Roestverschijnselen beginnen tussen 50 en 80 cm.

Het bodemtype **Uep** is een sterk gleyige zware kleibodem zonder profiel. De humeuze bovengrond is donker grijsbruin en sterk humeus met veel roest. De blauwgrijze reductiehorizont begint vanaf de diepte van 100 cm.

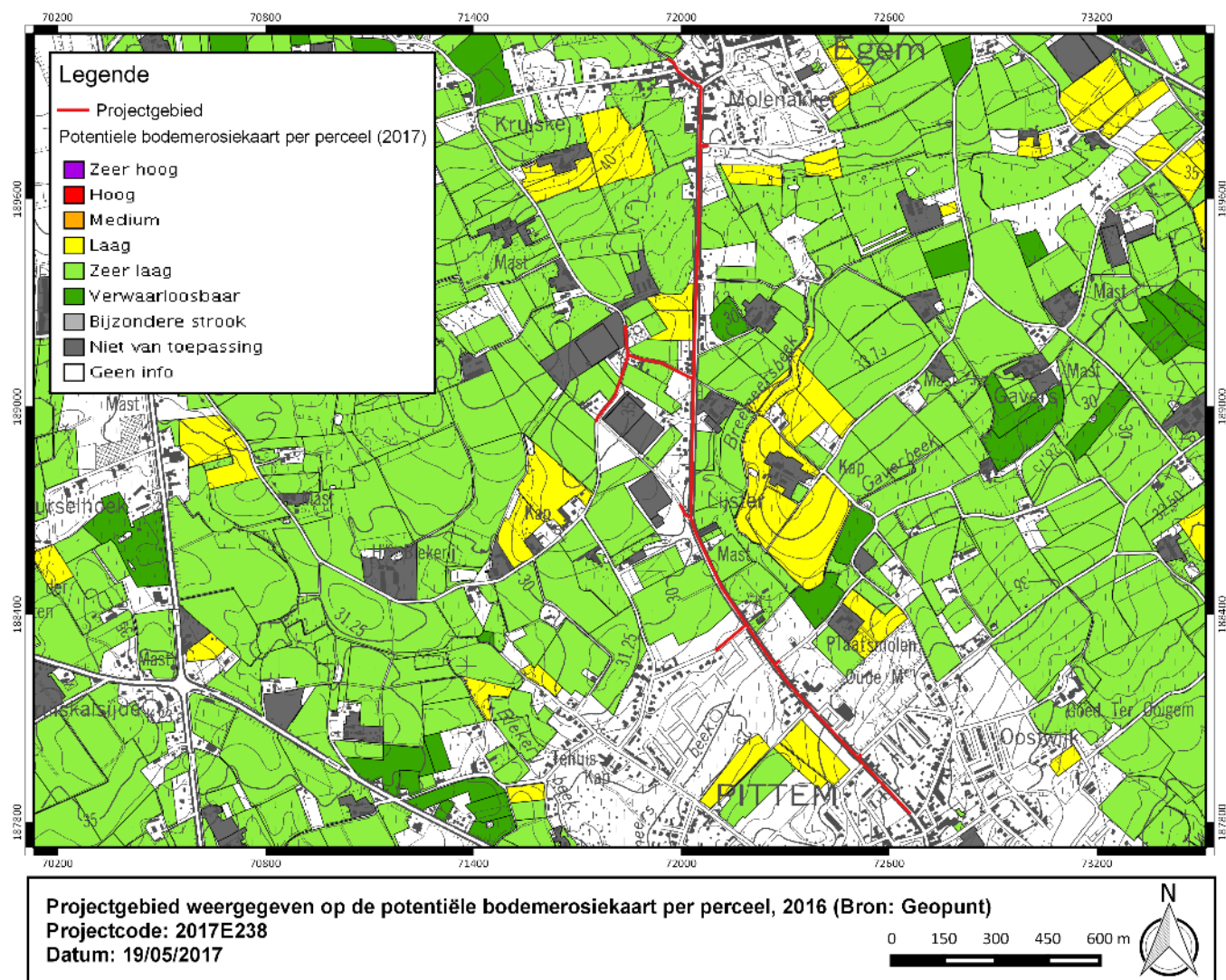
Het bodemtype **s-Eep** is een sterk gleyige kleibodem zonder profiel met zand op geringe of matige diepte.

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (Bron: Geopunt)

1.3.2.3.2 Bodemerosie

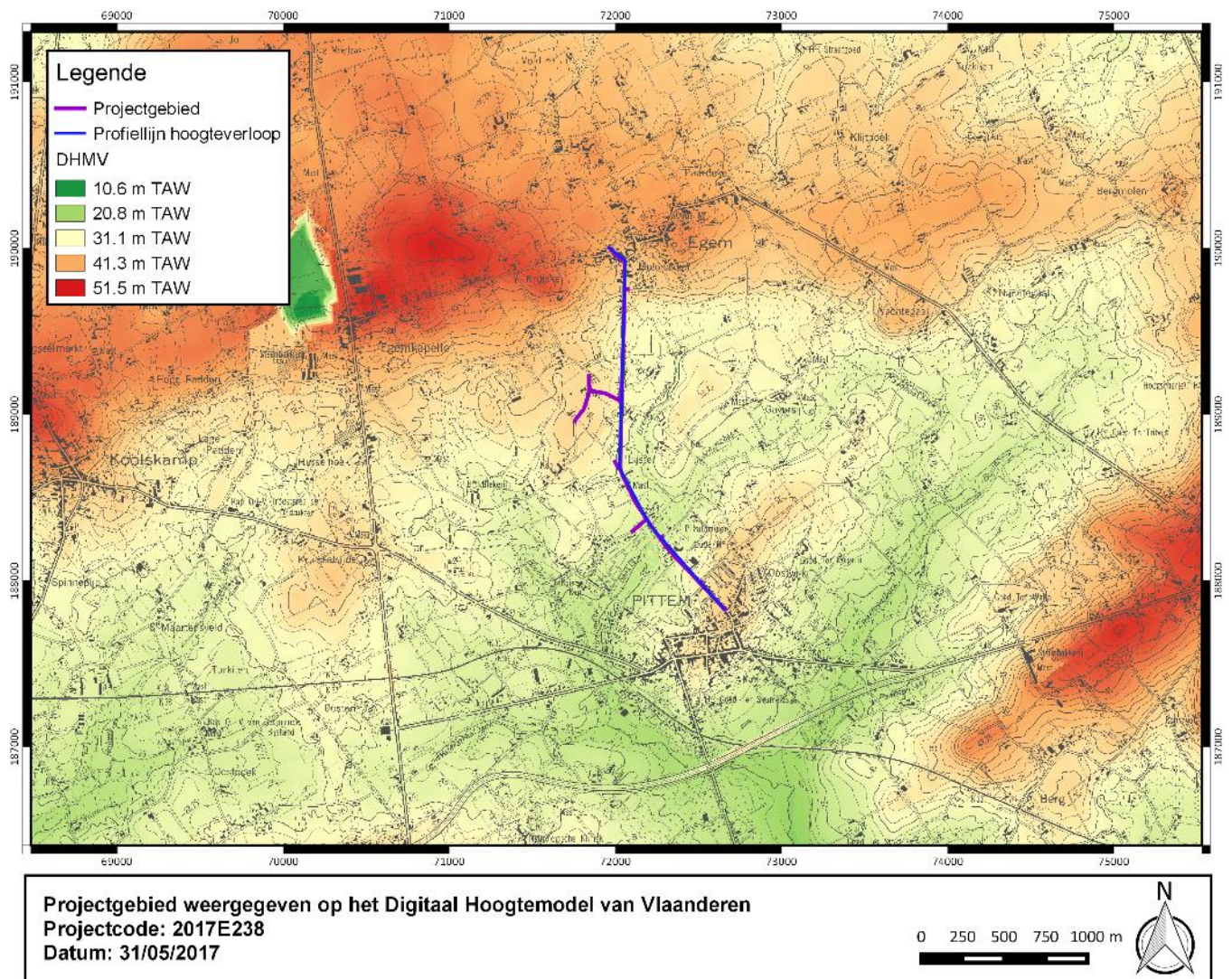
De potentiële bodemerosie van het projectgebied is gelegen tussen zeer laag en laag.

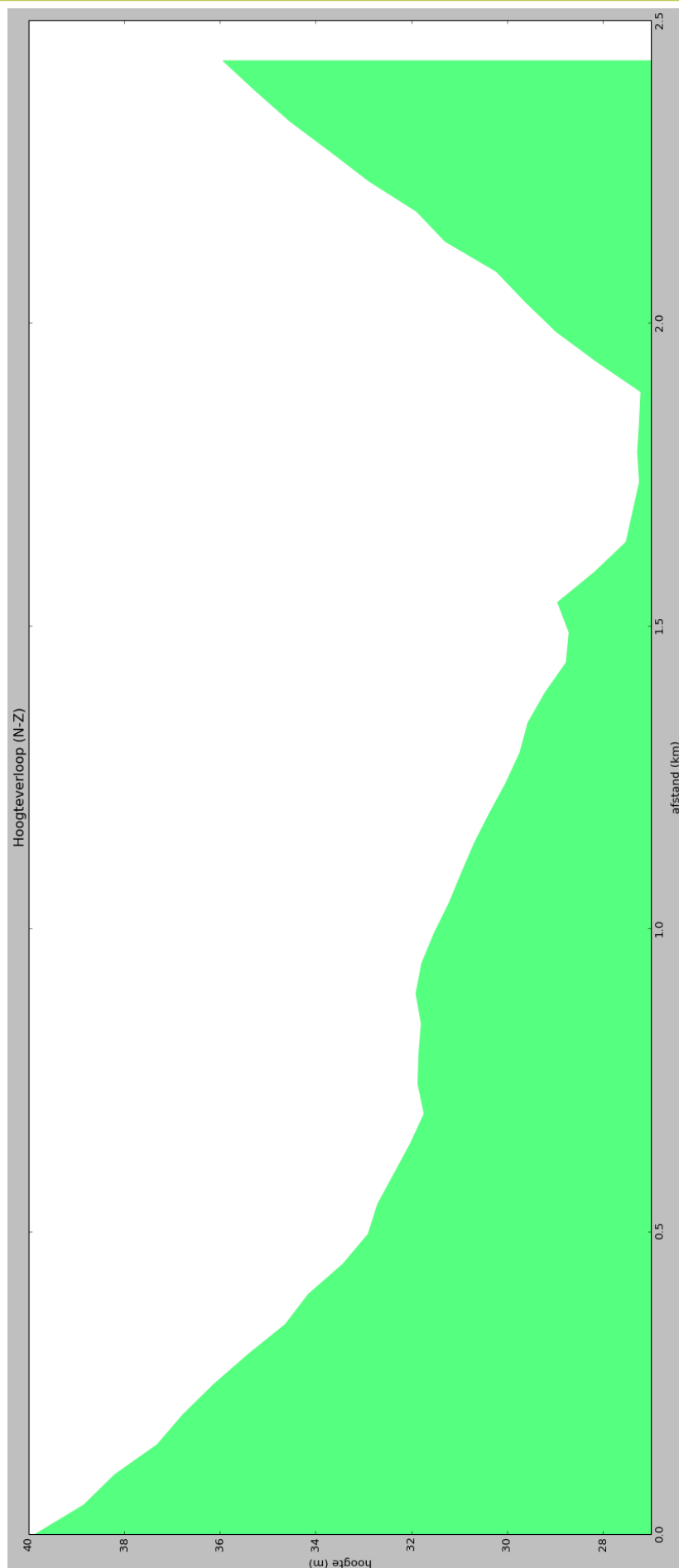
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2016 (Bron: Geopunt)

1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

Het projectgebied strekt zich uit vanaf bijna de top van de cuesta tot in de alluviale vallei met een hoogte tussen de ca. 40 m TAW en ca. 27 m TAW. Aan het zuidelijke deel is er opnieuw een verhoging waar te nemen in het reliëf.

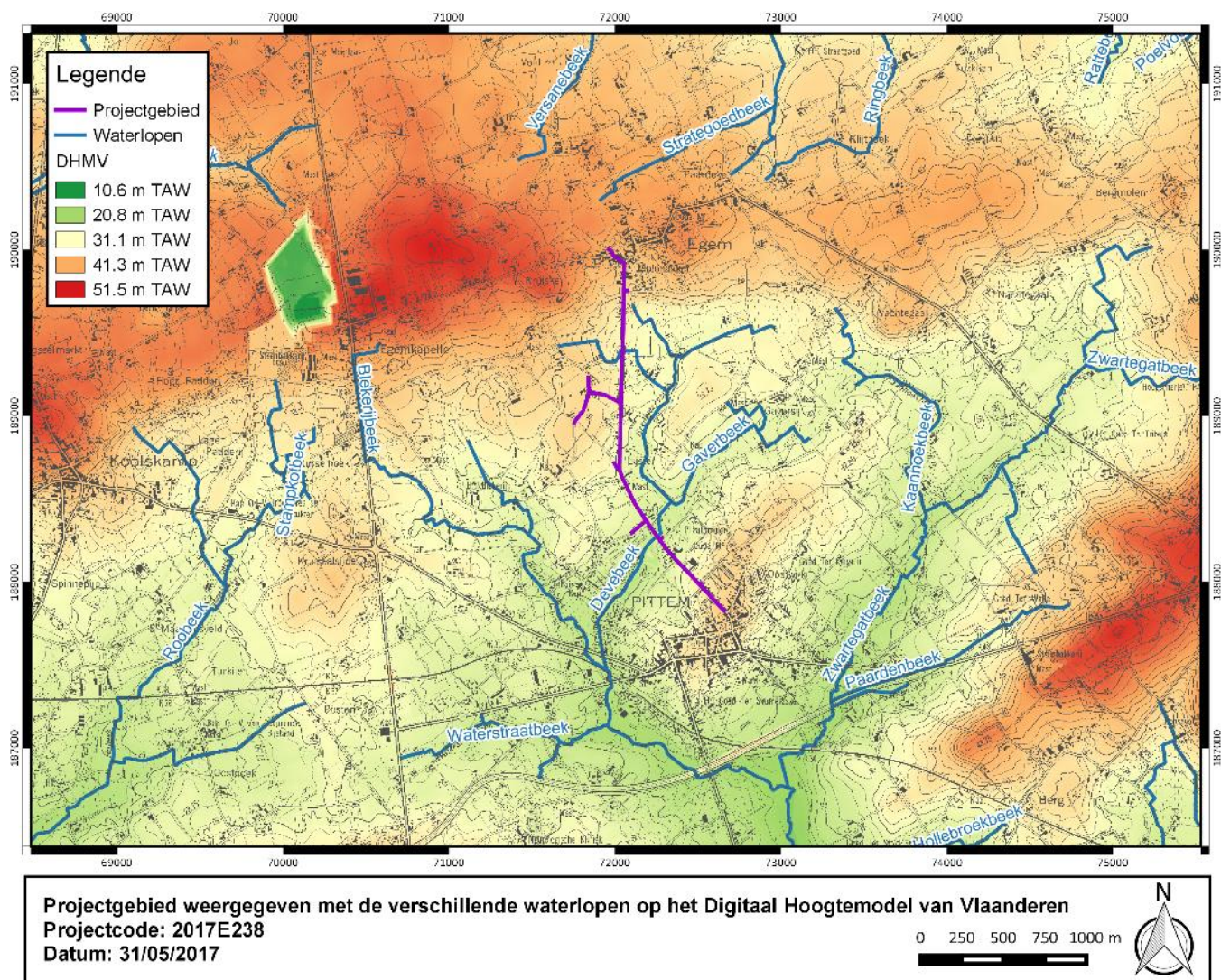
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).

1.3.2.5 Hydrografie

Het projectgebied is gelegen in het Leiebekken (deelbekken: Devebeek). Aan de noordelijke kant van het projectgebied is de Gaverbeek aanwezig die uitmond in de Devebeek die doorheen het projectgebied loopt. Het beekdal van de Devebeek is tevens duidelijk te zien op het hoogteverloop van het projectgebied.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron Geopunt).

1.3.3 Gekende archeologische waarden

1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.3.3.1.1 Historische achtergrond

Egem

Opgravingen van mesolithische artefacten langs de Baertstraat wijzen op vroege menselijke aanwezigheid in Egem. De omvang van deze vondstenconcentratie (ca. 5000 vondsten) doet vermoeden dat de site herhaaldelijk werd bezocht of als basiskamp diende. De streek was ook later bewoond. Getuige hiervan zijn Keltische toponiemen als 'Devebeek en Bornebriel'.

De eerste kerk in Egem wordt reeds gebouwd aan het begin van de 10de eeuw, op initiatief van de monniken uit Amand-les-Eaux uit Elnone. De plaatsnaam Egem duikt voor het eerst op in 1179 bij de schenking van de kerk van Egem aan de abdij van Saint-Nicolas-des-Près bij Doornik. De dorpsnaam is van Frankische oorsprong. Op bestuurlijk vlak behoort Egem tot het Graafschap Vlaanderen, kasselrij van Kortrijk, Roede van Tielt. Tijdens het Ancien Régime is het grondgebied opgedeeld in verschillende heerlijkheden, waarvan de heerlijkheid Egem de belangrijkste is. Andere heerlijkheden zijn 'Ter Straten', 'Poelvoorde', 'Ten Rijnse' en 'Walle'.

Egem kent in het laatste kwart van de 16de eeuw een crisisperiode die te wijten is aan godsdienstoorlogen. Wanneer de vrede zich rond 1600 herstelde, moesten de kerk en veel omliggende huizen en hoeven heropgebouwd worden. Na de afloop van het Twaalfjarig Bestand (1621) breekt het strijdgewoel opnieuw los en tijdens de tweede helft van de 17de eeuw heeft de gemeente wederom te lijden onder oorlogsvernielingen, plunderingen, verwoestingen, maar ook epidemieën. In 1695 telt Egem amper 244 inwoners. In de 18de eeuw groeit de bevolking opnieuw aan, waardoor het inwonertal in 1795 opnieuw is opgelopen tot 1256. Egem kent in 1725 een lichte concentratie van bebouwing nabij het dorpsplein en verspreide hoevebouw over de rest van het grondgebied. Ten westen van de dorpskern werd de steenweg Brugge-Kortrijk aangelegd. Door de uitbouw van de Kasteelstraat kwam het dorp in verbinding met deze economisch interessante verkeersadder.

De toenemende industrialisatie leidt tot de achteruitgang van de huisnijverheid, wat in Egem resulteert in een crisis in de periode 1830-1850. Een groot deel van de actieve bevolking emigreert naar Wallonië, Noord-Frankrijk of de Verenigde Staten. De dalende trend in demografie die in deze periode wordt ingezet, zet zich voort tot de jaren 70 van de 20ste eeuw. Door de aanleg van nieuwe steenwegen tijdens de 19de eeuw, o.a. de verbinding met Pittem via de Egemstraat, treedt de gemeente geleidelijk uit haar isolement.

Reeds vanaf het einde van de 19de eeuw verzezen enkele chicorei-asten op het grondgebied van de gemeente. De industrialisatie en de ontwikkeling van kleinschalige nijverheden zet zich voort gedurende de 20ste eeuw. Vanaf de jaren 1970 begint het bevolkingscijfer, dat sinds 1845 in een dalende trend zat, een stijging te vertonen. Aan de basis hiervan ligt de uitbreiding van de woongelegenheden in de gemeente door de aanleg van nieuwe verkavelingen (Ter Walle, Ter Gracht). ¹

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Paardestraat, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/126504> (geraadpleegd op 11 oktober 2016)

Pittem

Reeds in het laatste kwart van de 20ste eeuw worden over het Pittemse grondgebied archeologische sporen aangetroffen van stenen werktuigen, wat menselijke aanwezigheid gedurende het Neolithicum veronderstelt. Meer recente sporen wijzen volgens Calmeyn zelfs op een occasioneel verblijf van jagers - voedselverzamelaars gedurende het paleolithicum. De streek wordt vanaf ca. 8500 tevens aangedaan door mesolithische nomadengroepen. Daarnaast wijzen vondsten op menselijke aanwezigheid gedurende de Romeinse periode. Voor de Romeinse periode konden geschonden graven, resten van een oude nederzetting, aanwijzingen voor een Romeinse hoeve en tal van munten worden gelokaliseerd binnen het grondgebied van de gemeente. Mogelijk liep een Romeinse heirweg (diverticulum) over het grondgebied van Pittem, al kan het tracé van deze niet met zekerheid vast te stellen.

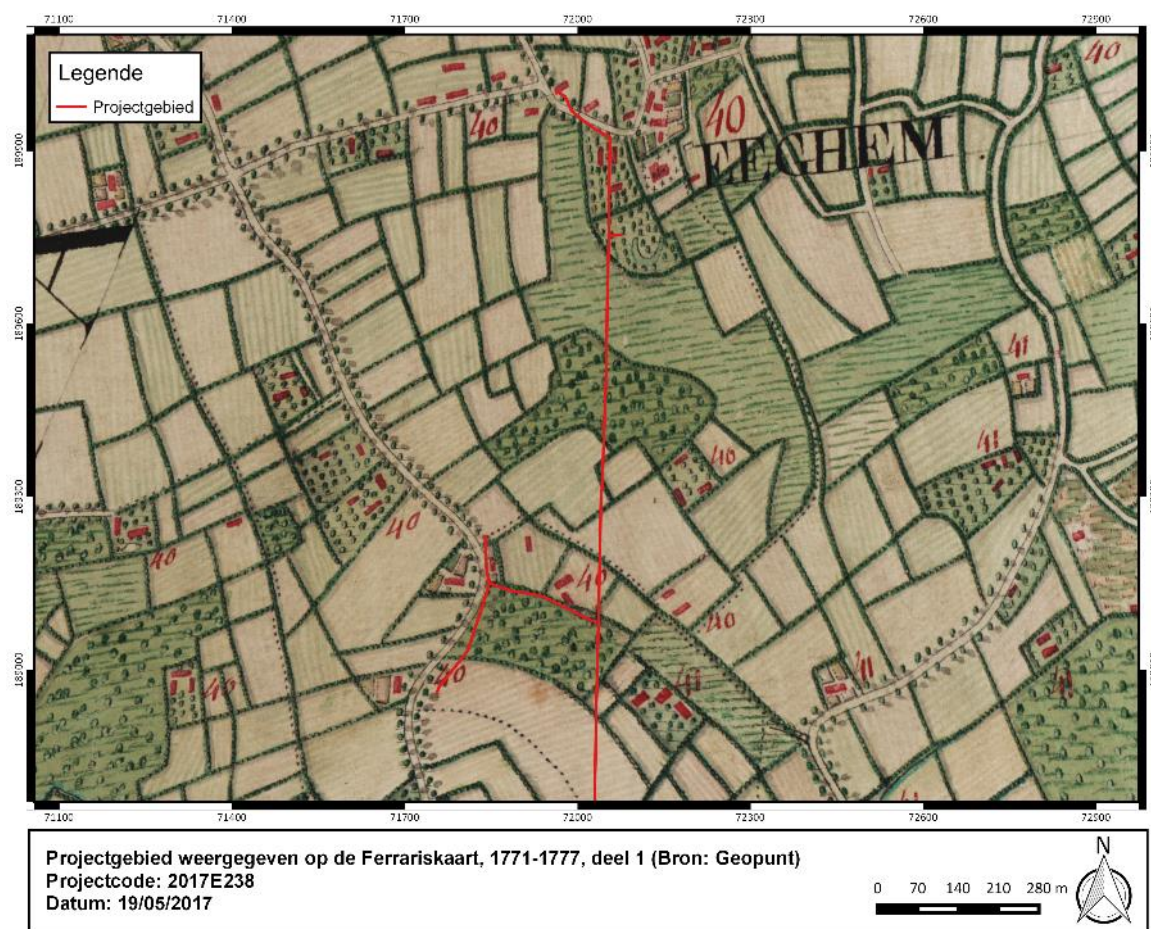
De toponiemen Manegem en Oenegem duiden mogelijk op Frankische nederzettingen. Juliaan Claerhout trof bij opgravingen in 1896 een viertal ongeschonden graven aan die vermoedelijk kunnen gedateerd worden in de Merovingische periode. De eerste vermelding van Pittem is als 'Puthem' en dateert uit 1072. Reeds in de vroege middeleeuwen werden grote hoeves gesticht die het omringende braakliggende land ontgonnen. Een aantal koutertoponiemen wijzen overigens op landbouwgrond die reeds vroeg in cultuur is gebracht. Diverse van deze hoeves, die opklimmen tot de Frankische periode, bezaten een omwald opper- en neerhof.

Mogelijk gaat de oprichting van de Pittemse Onze-Lieve-Vrouweparochie terug tot in de 9de eeuw. Omstreeks 1100 wordt vermoedelijk ter vervanging van een houten zaalkerkje een romaans stenen kerkje opgericht. Nagenoeg het volledige grondgebied behoorde tot de Roede van Tielt, in de Kasselrij Kortrijk, waarbij het leen en de heerlijkheid van Pittem de belangrijkste entiteit binnen de huidige gemeentegrenzen vormde. In de late middeleeuwen maakt Pittem deel uit van het belangrijkste vlasindustriegebied van de Mandelvallei. Reeds in de 14de eeuw wordt op een intensieve manier vlas gekweekt, waardoor Pittem reeds in de 15de eeuw gekend staat als een linnenweversdorp.

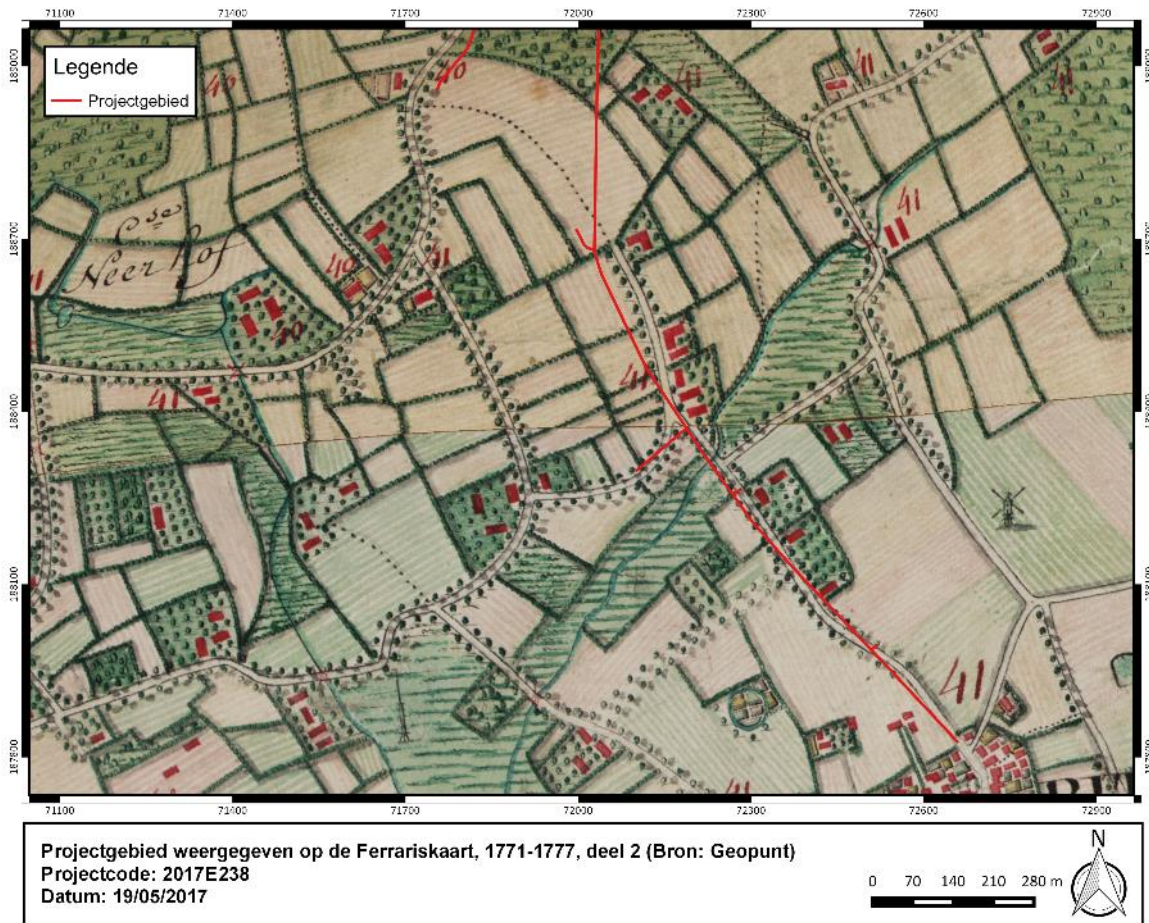
Gedurende het ancien regime wordt de streek voornamelijk gekenmerkt door landbouw, met verspreide bebouwing van rurale landerijen. Vlas werd ter plaatse bewerkt, gerooit en vaak ook gebleekt. Tijdens de tweede helft van de 17de eeuw heeft de gemeente te lijden onder oorlogsvernielingen, plunderingen, verwoestingen, maar ook epidemieën. De 18de eeuw betekent een periode van relatieve rust en economische groei, wat weerspiegeld wordt in een stijgend bevolkingscijfer. Deze bevolkingsgroei houdt aan gedurende de 19de eeuw, maar komt tot een abrupt einde door de crisissen in de periode 1830-1850. Ook gedurende de 20ste eeuw blijft Pittem economisch gedomineerd door de landbouw, met name door een grote bloei van de cichoreiteelt. Tijdens de Eerste Wereldoorlog krijgt Pittem een Ortskommandantur. Het klooster en ouderlingengesticht worden ontruimd voor bivak voor de soldaten. Na de oorlog worden bij de dienst Verwoeste Gewesten in de jaren 1920-1925 enkele aanvragen voor woningbouw (heropbouw) ingediend, onder meer voor woningen in de Schuiferskapellestraat, Fonteinestraat en Tieltstraat. In 1940 wordt de Markt getroffen door een Duits bombardement, waardoor de kerk en voornamelijk de noordzijde van de Markt schade heeft geleden. Daarop volgden beschietingen waardoor talrijke huizen door obussen werden beschadigd, onder meer het klooster dat als krijgshospitaal was ingericht. Tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt het kasteel Joos de ter Beerst gebruikt als verblijf en rustplaats voor Duitse officieren.²

² *Agentschap Onroerend Erfgoed* 2017: Pittem [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/126405> (geraadpleegd op 30 mei 2017).

1.3.3.1.2 Historische kaarten

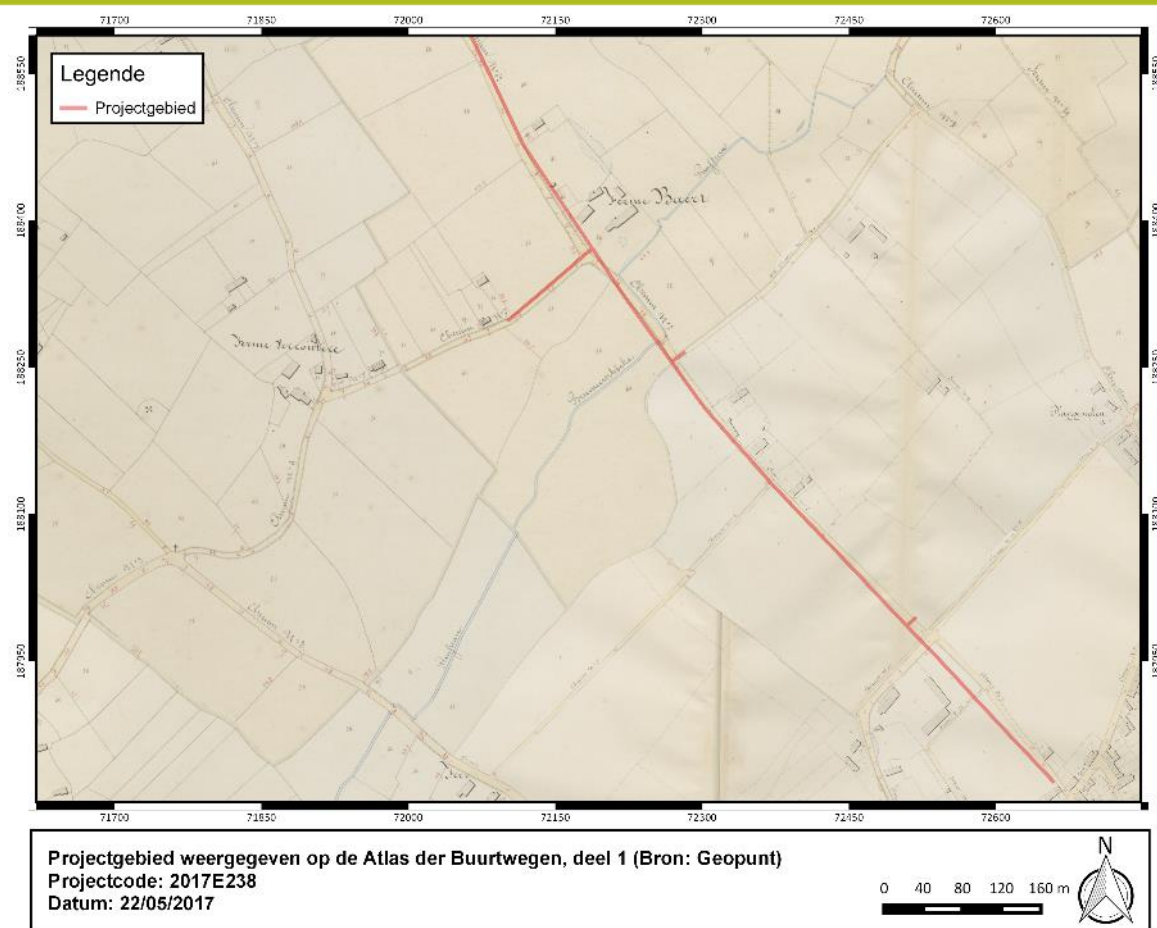

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777, deel 1 (Bron: Geopunt)

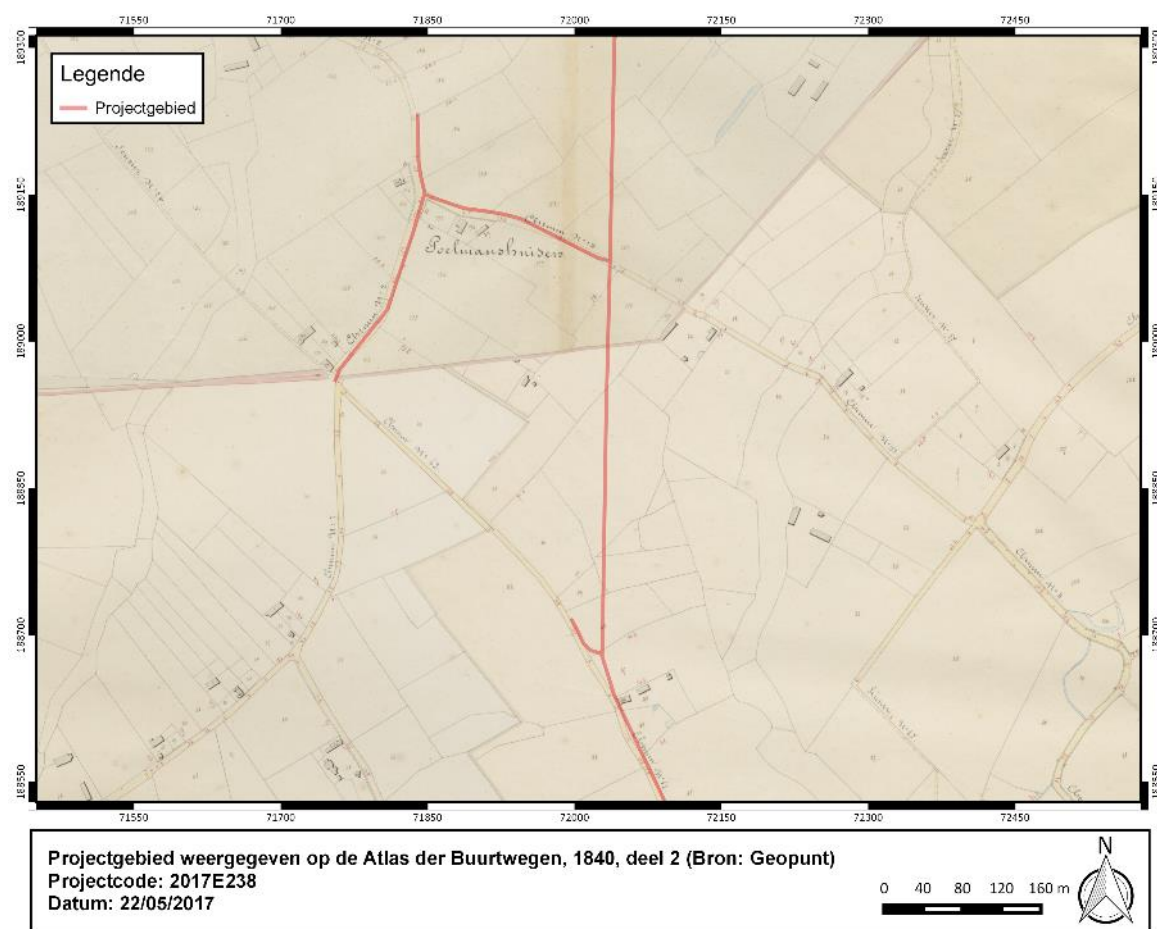

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777, deel 2 (Bron: Geopunt)

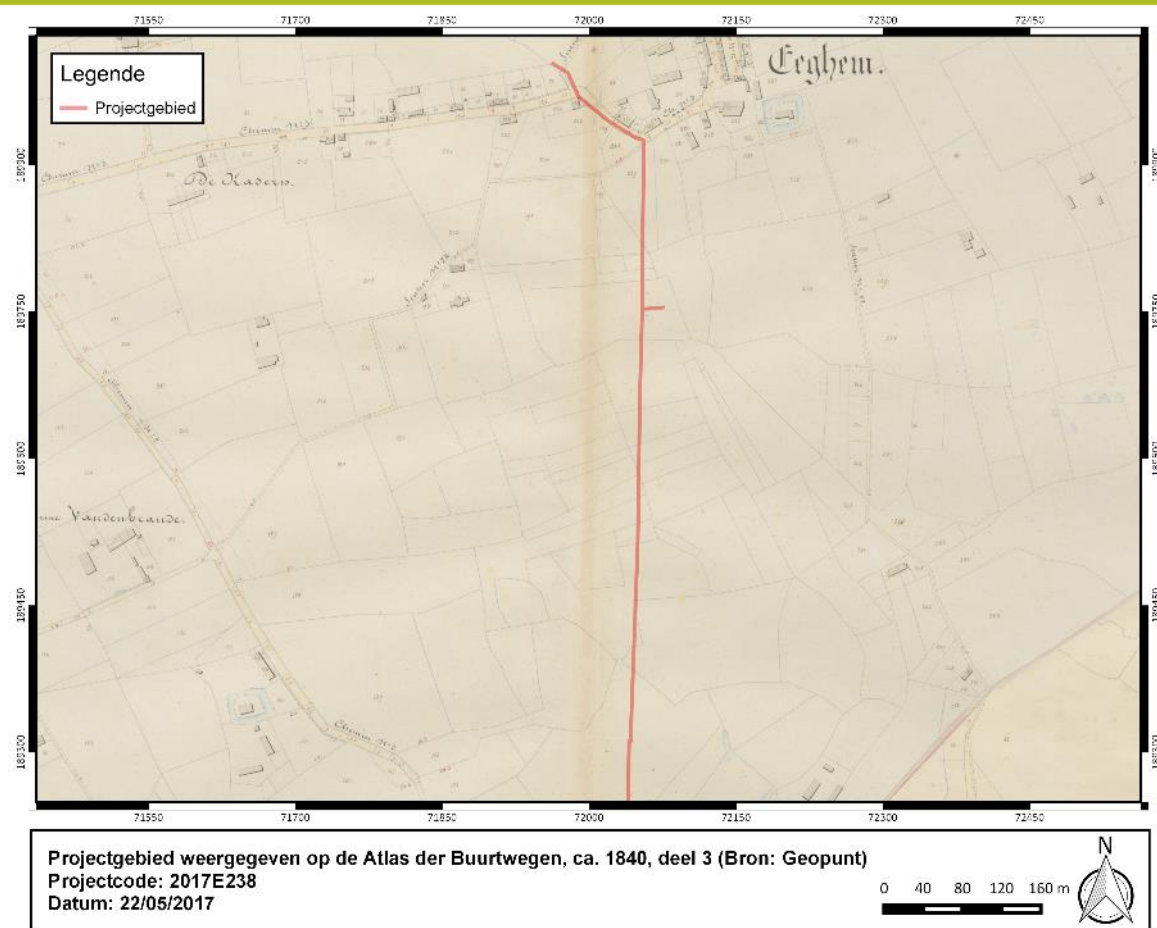
De Ferrariskaart toont aan dat het onderzoeksterrein reeds in de tweede helft van de 18de eeuw voor een groot deel een wegtracé aansnijdt. In het noorden volgt het onderzoekstracé het verloop van de huidige Kolonel Naessenstraat. Tussen deze weg en de huidige kruispunt Egemstraat – Egemse Binnenweg wordt geen wegverloop gevolgd. Het projectgebied snijdt een boomgaard, bosgebied, akkerland en weiland aan. Mogelijk raakt het tracé net ten zuiden van de Kolonel Naessenstraat een vorm van bebouwing. Vanaf het kruispunt Egemstraat-Egemse Binnenweg volgt de locatie een wegenis tot aan de dorpskern van Pittem. De Ferrariskaart toont verspreide bebouwing in de omgeving van het onderzoeksterrein in de vorm van rurale landerijen.

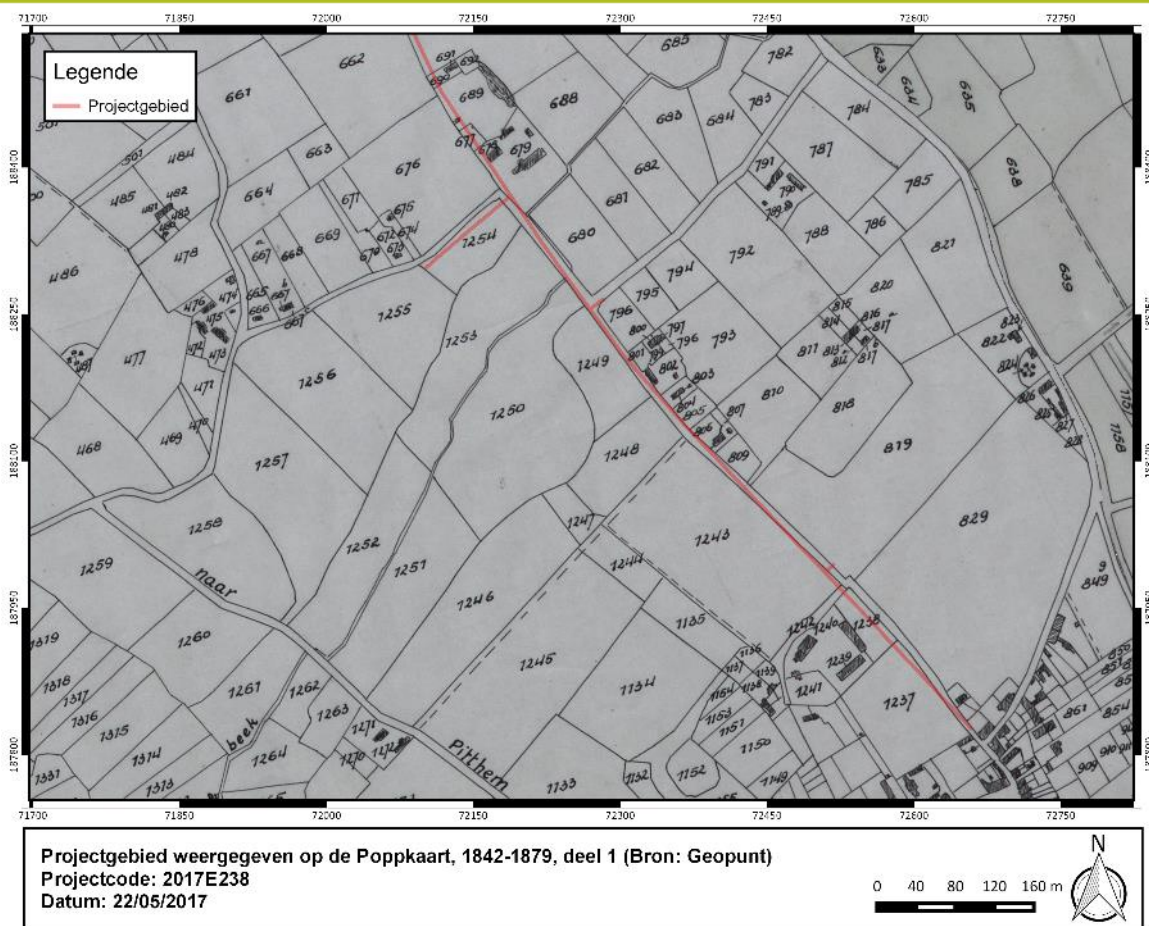
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840, deel 1 (Bron: Geopunt)

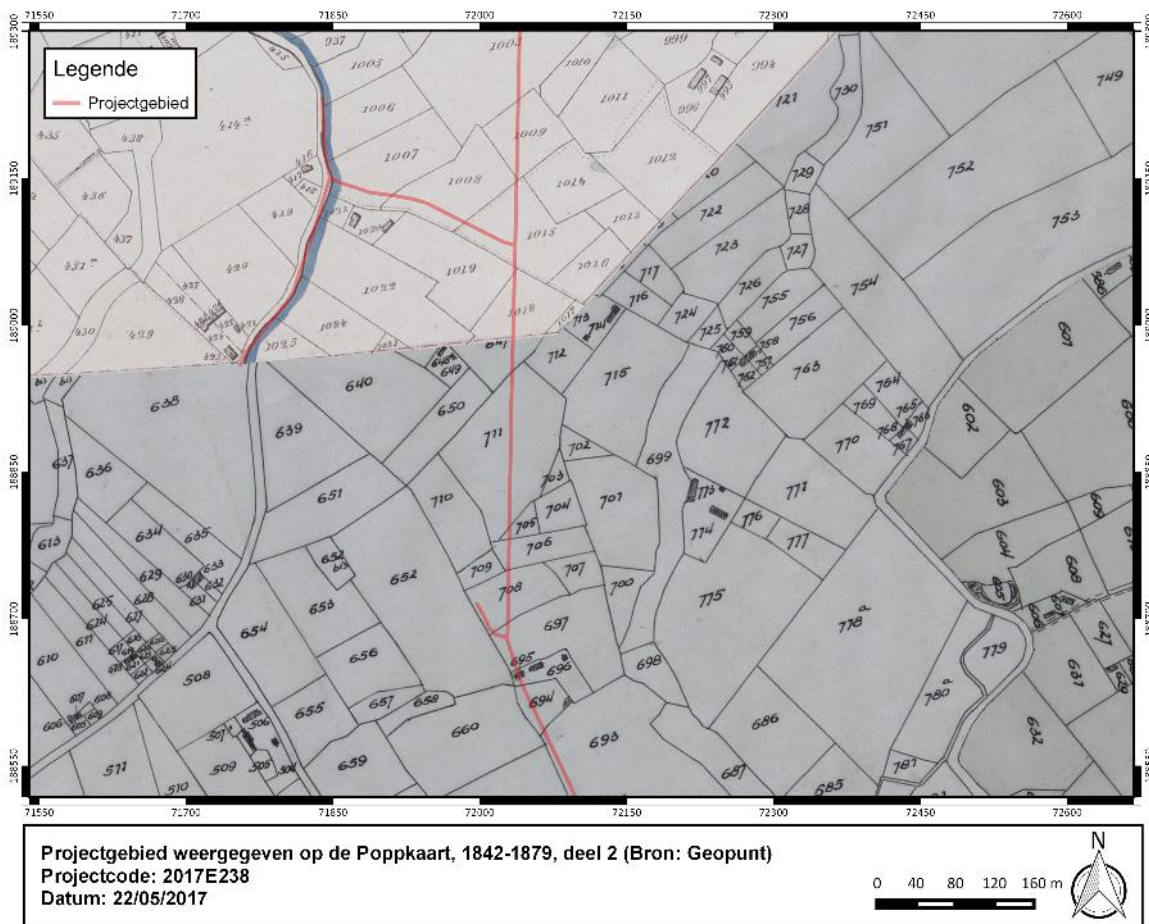
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840, deel 2 (Bron: Geopunt)

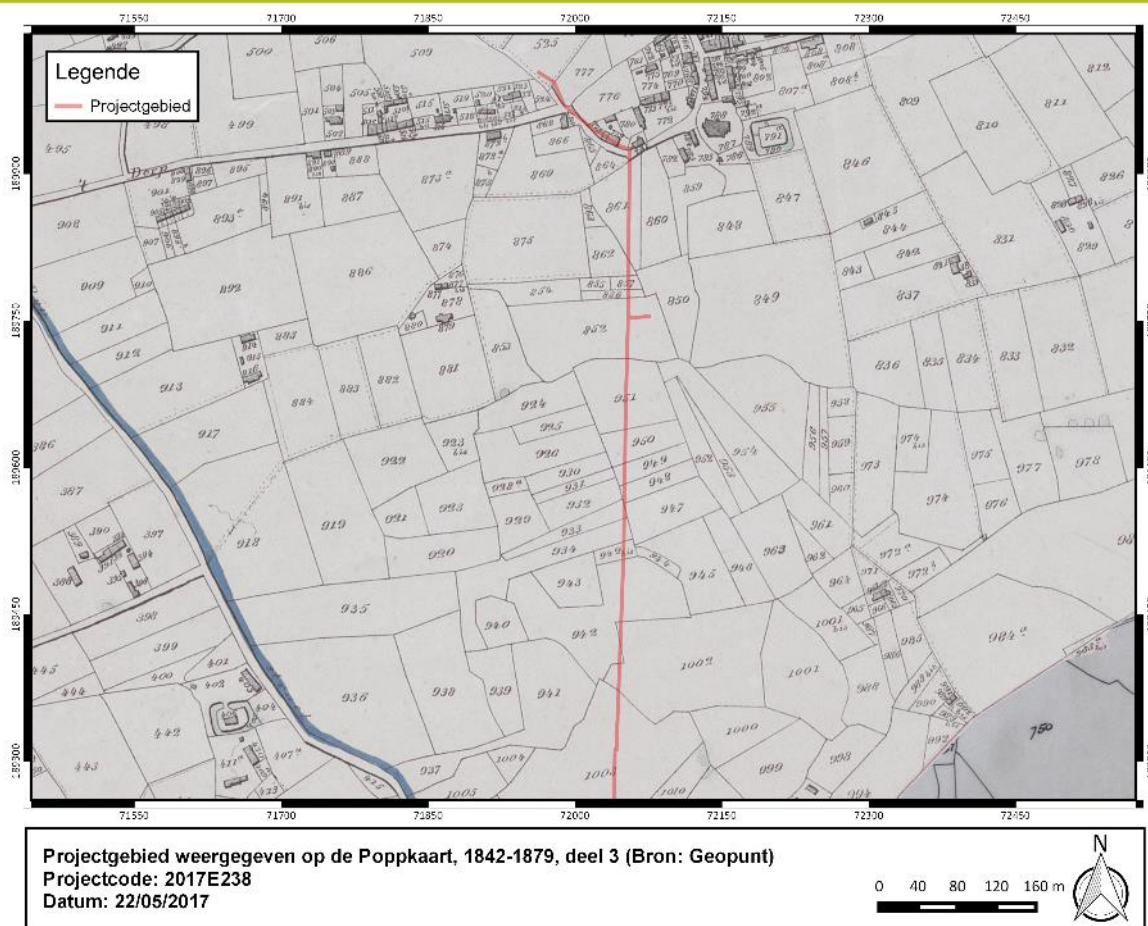
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840, deel 3 (Bron: Geopunt)

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840, deel 1 (Bron: Geopunt)

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840, deel 2 (Bron: Geopunt)

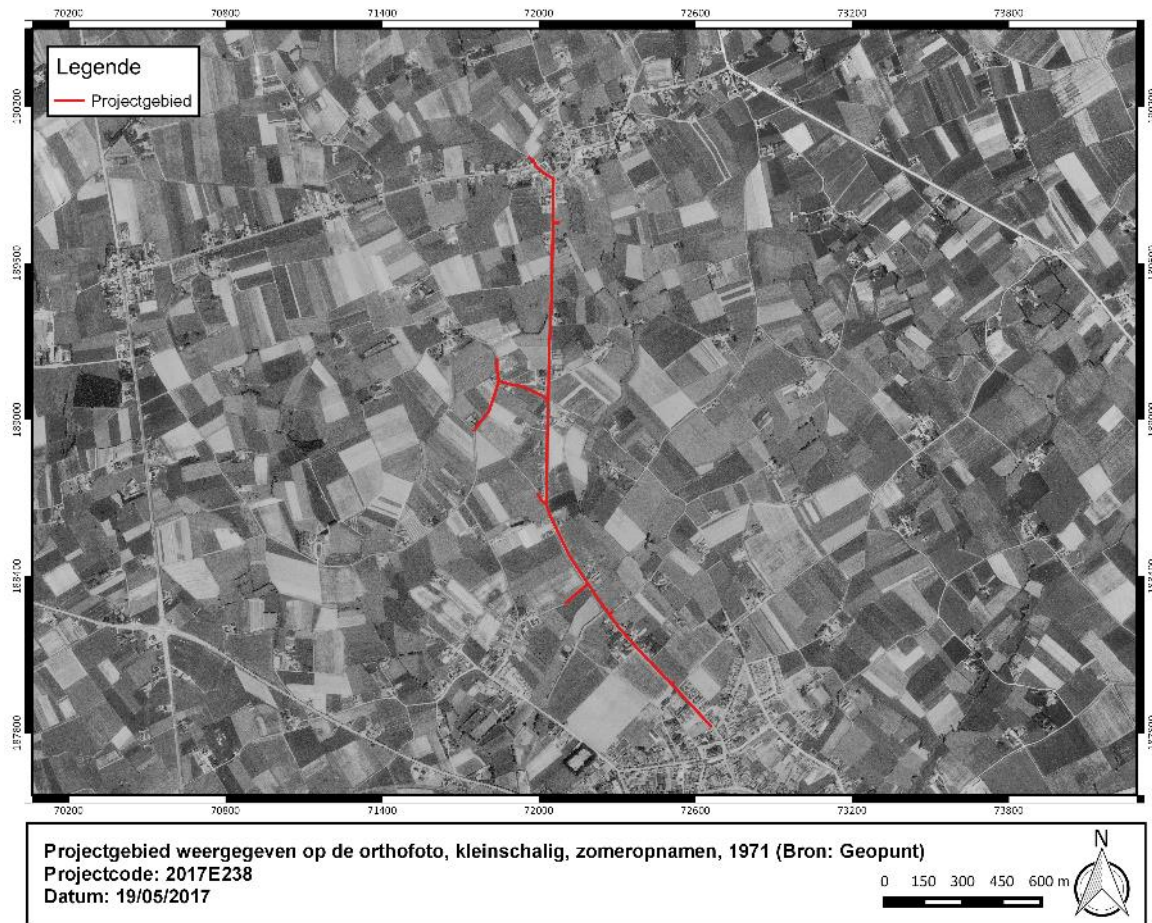

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879, deel 1 (Bron: Geopunt)

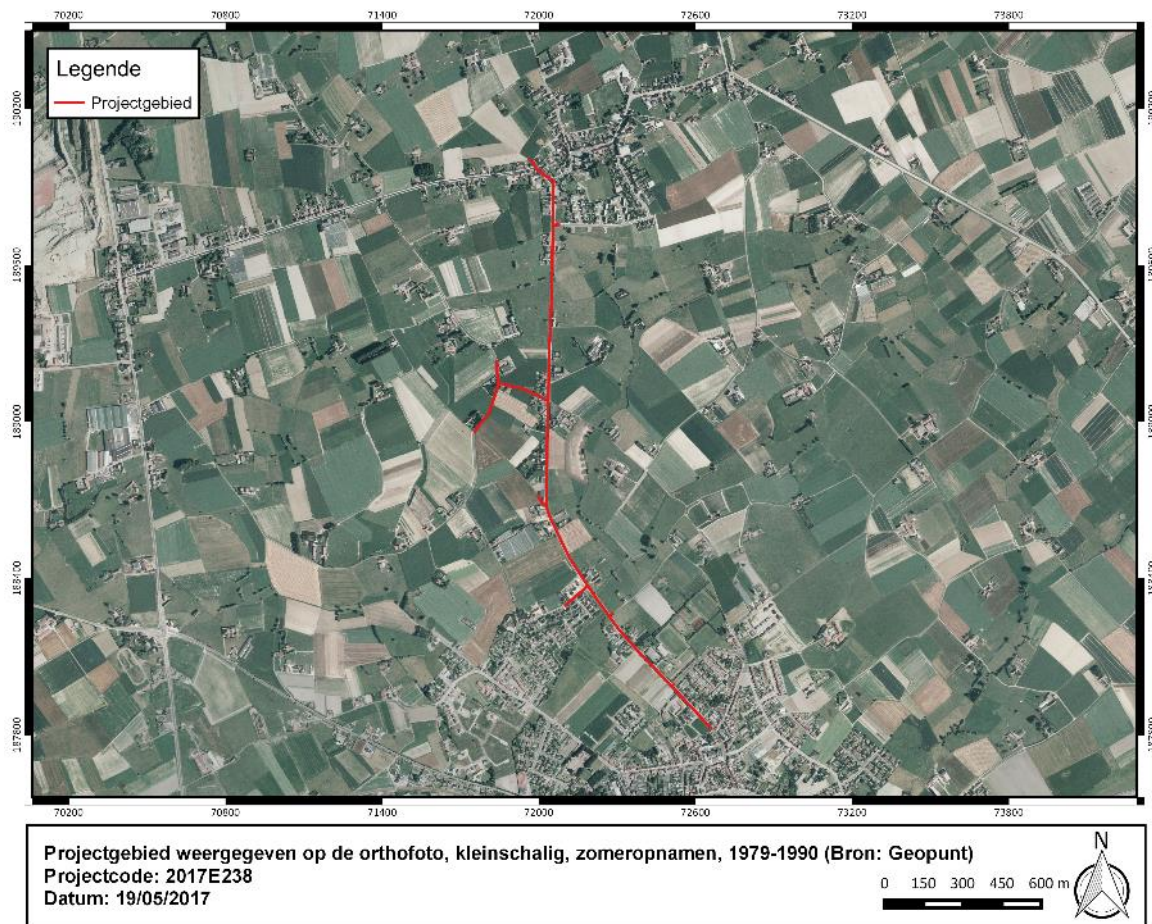
Op de Atlas der Buurtwegen volgt het onderzoekstracé reeds voor het overgrote deel een wegenis. In het noordelijk deel is het verloop van de Kolonel Naessenstraat duidelijk waarneembaar. Tussen de Kolonel Naessenstraat en de Egemsebinnenweg is het tracé van de huidige Egemstraat niet weergegeven. Deze straat werd pas aangelegd in 1893-1894 om de centra van Pittem en Egem met elkaar te verbinden. Het onderzoeksterrein snijdt geen vorm van bebouwing aan. Ten zuiden van de Egemsebinnenweg volgt het projectgebied een wegenis tot de Schuiferskapellestraat. De Poppkaart toont een gelijk beeld.

1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

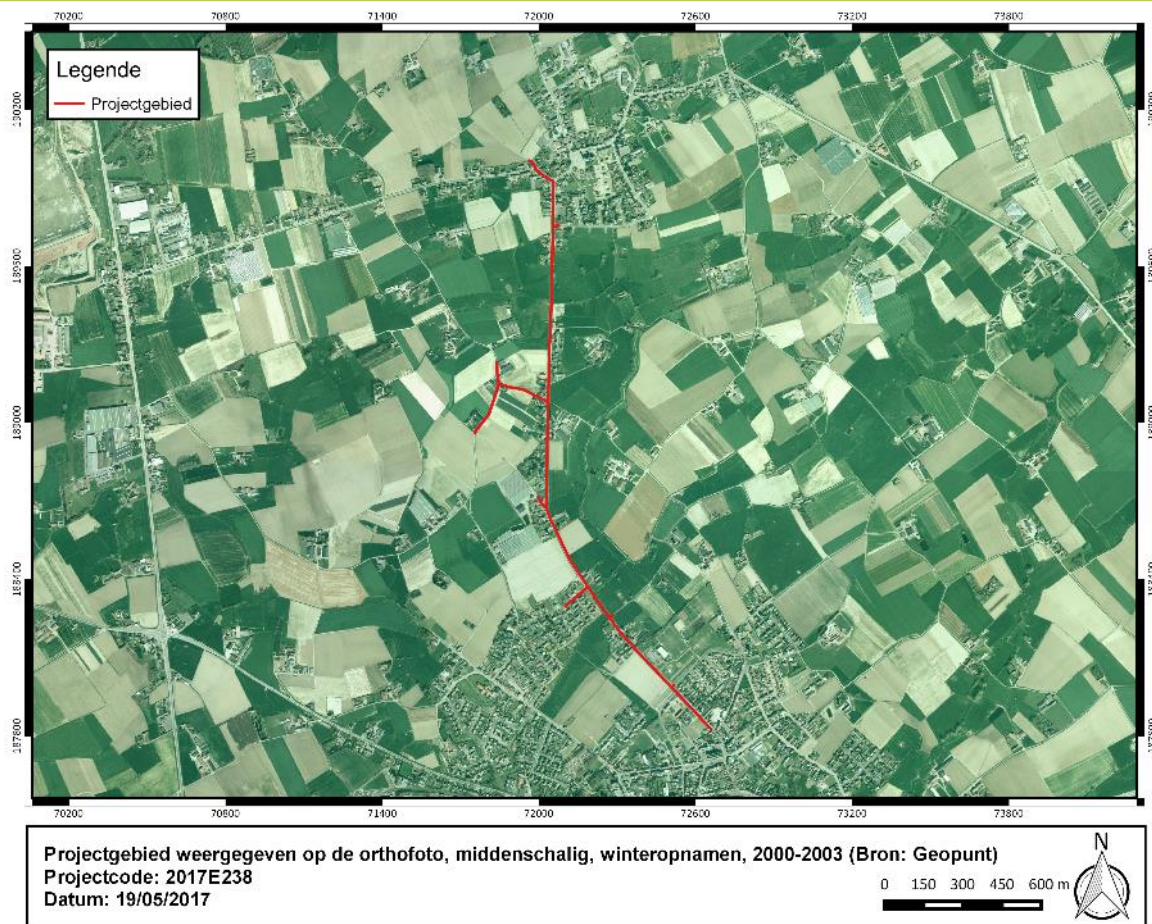
Het onderzoekstracé volgt thans volledig een bestaande wegenis. Alwaar de aanleg van nieuwe langsgracht gepland staat, worden akkerland en weiland aangesneden.

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016, deel 1 (Bron: Geopunt)

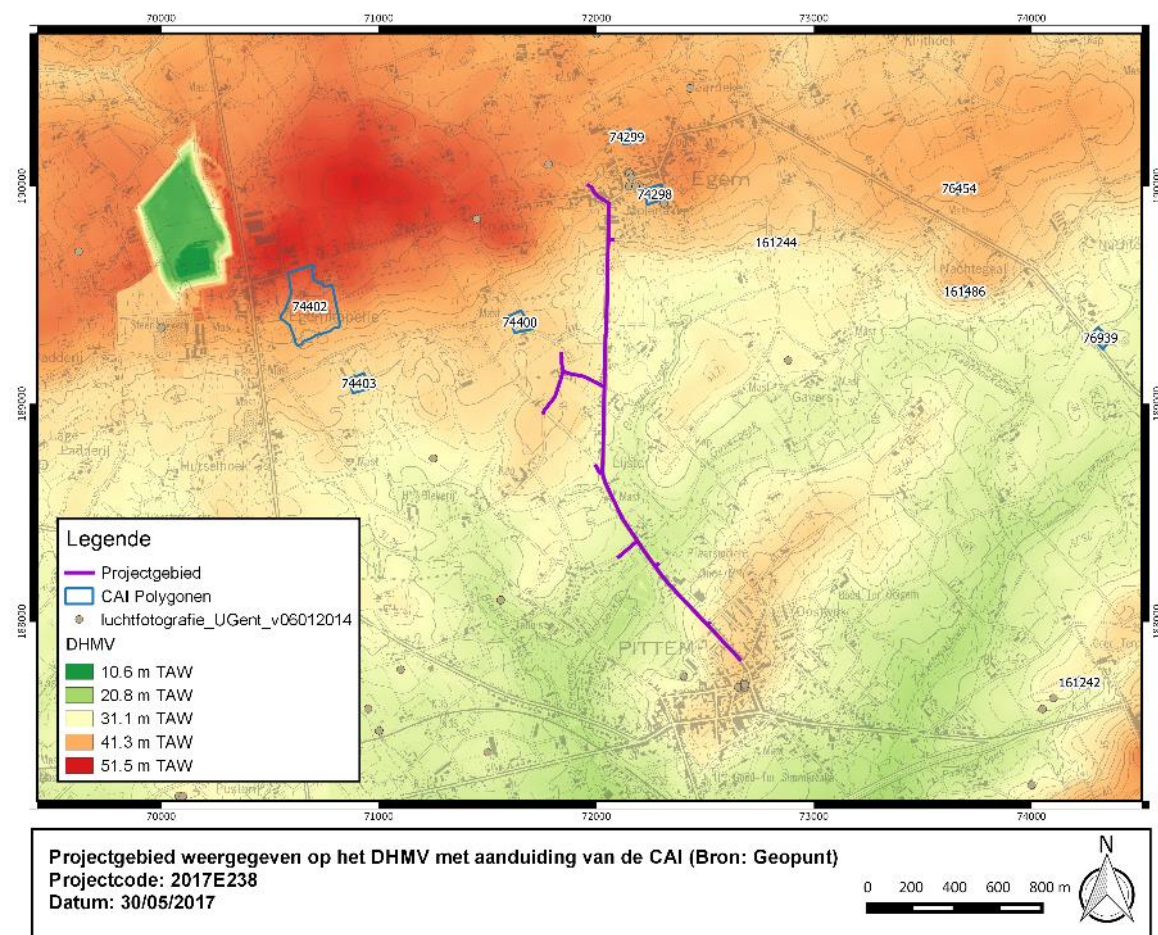
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 deel 2 (Bron: Geopunt)

Figuur 26: projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016, deel 3 (Bron: Geopunt)

1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt)

Tabel 3: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	Omschrijving
74298	Indicator; NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht - omgrachting niet meer bewaard
74299	Indicator; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Alleenstaande site met walgracht - Omgrachting noch gebouwen zijn bewaard.
74400	Indicator; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Alleenstaande site met walgracht - Omgrachting noch gebouwen zijn bewaard.
74402	Indicator; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Alleenstaande site met walgracht – Omgrachting noch gebouwen zijn bewaard.

CAI nummer	Omschrijving
74403	Indicator; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Alleenstaande site met walgracht – Omgrachting noch gebouwen zijn bewaard.
76454	Opgraving (1902); Veldprospectie (1990); NK: 150 meter Neolithicum: lithisch materiaal - Eén van de 'neolithische nederzettingen' ontdekt na verzamelen van silexmateriaal (waaronder pijlpunten, schrabber, afslagen, gepolijste bijlen). Midden-Neolithicum: mes met natuurlijke boord en gebruiksretouche, dubbelboor Bron: Boncquet, P., 1988, Pioniers van de Westvlaamse archeologie (1): Juliaan Claerhout (1859-1929), in Westvlaamse Archaeologica, 4, 3, p. 74. Calmeyn D. 1994, De prehistorische mens op de Pittems-Egemse cuesta. Een voorlopig beeld na 5 jaar veldprospectie, in: De Roede van Tielt 25/4, 142-200
76939	Onbepaald; NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht - In oorsprong omwalde hoeve. Mogelijk nog een walgrachtrest ten noordoosten van de hoeve (topokaart). Bron: Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Inventaris van het bouwkundig erfgoed. Provincie West-Vlaanderen. Gemeente Tielt. Deel I: stad Tielt (Straten A-R).
161242	Veldprospectie (1990); NK: 250 meter Jong-Paleolithicum: een kling met donkerblauwe en witte patina. Finaal-Paleolithicum: microkling met afgestompte boord Bron: Calmeyn D. 1994, De prehistorische mens op de Pittems-Egemse cuesta. Een voorlopig beeld na 5 jaar veldprospectie, in: De Roede van Tielt 25/4, 142-200
161244	Veldprospectie (1990); NK: 150 meter Neolithicum: o.a. gepolijste bijlen, afslagbijl, ongepolijste bijl in Spiennessilex, kling of dolk, massieve schrabbers, kern uit gepolijste bijl, schrabbertje op afslag van gepolijste bijl, bladpijlpunten, wilgebladpijlpunt, gesteelde pijlpunten met vleugels Mesolithicum: o.a. prismatische kern met 2 slagrichtingen voor microklingen, kern voor Montbaniklingen, kern voor microklingen, hoekstekers, ruimer op microkling, kleine schrabbers, microklingen, 40-tal weerhaken, microlieten, stekers, boren, messen Bron: Calmeyn D. 1994, De prehistorische mens op de Pittems-Egemse cuesta. Een voorlopig beeld na 5 jaar veldprospectie, in: De Roede van Tielt 25/4, 142-200
161486	Veldprospectie (1990); NK: 150 meter Neolithicum: pijlpunten, pijlsneden, gepolijste bijlen, gebroken tweevlakkig bewerkt artefact (dolk?)

CAI nummer	Omschrijving
	Mesolithicum: mesolithische kern met 2 slagrichtingen uit pikzwarte, glanzende silex; microkling(fragment)en; een paar honderd kernen uit silex; 20-tal spitsen en weerhaken in silex; kerfresten, microlieten, schrabbers, trapezium op Montbanikling, spitsen met schuine afknotting Bron: Calmeyn D. 1994, De prehistorische mens op de Pittems-Egemse cuesta. Een voorlopig beeld na 5 jaar veldprospectie, in: De Roede van Tielt 25/4, 142-200

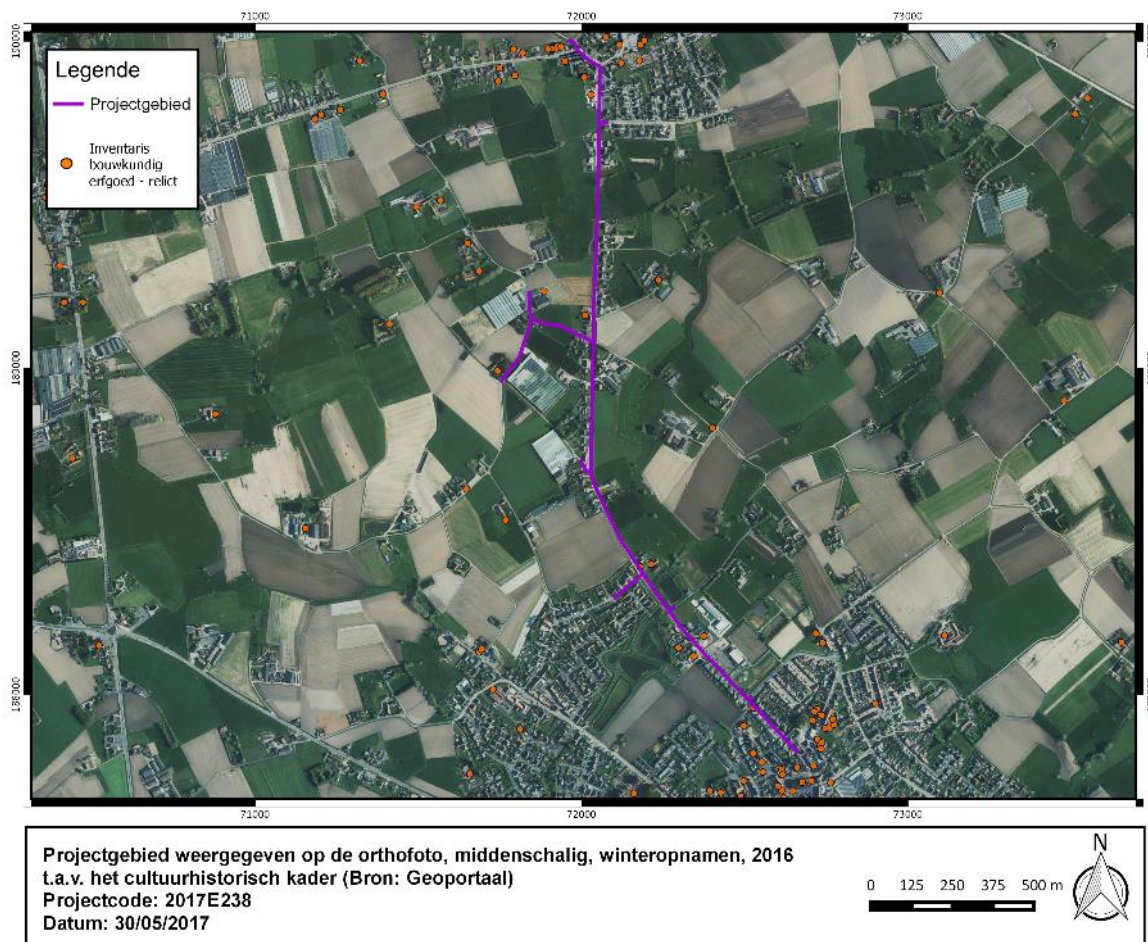
In de omgeving van het onderzoeksterrein zijn een ruim aantal archeologische indicatoren uit de steentijd gekend. Ca. 1,6 kilometer ten oosten van het onderzoeksterrein werd bij een opgraving in 1902 en een veldprospectie in 1990 een neolithische nederzetting aangetroffen, die werd ontdekt na het verzamelen van silexmateriaal (waaronder pijlpunten, schrabbers, afslagen en gepolijste bijlen). Tevens werden een mes met natuurlijke boord en gebruiksretouche en een dubbelboor aangetroffen.³ (CAI ID: 76454) Ca. 800 meter ten zuiden hiervan konden pijlpunten, pijlsneden, gepolijste bijlen en een gebroken tweevlakkig artefact uit het Neolithicum én een mesolithische kern met 2 slagrichtingen uit pikzwarte, glanzende silex, microklingfragmenten, een paar honderd kernen uit silex, 20-tal spitsen en weerhaken in silex; kerfresten, microlieten, schrabbers, een trapzeium op Montbanikling en spitsen met schuine afknottingen uit het Mesolithicum gesitueerd worden. (CAI ID: 161486)

Ca 1,6 kilometer ten zuidoosten van het plangebied, in de buurt van het Goed Ten Walle, werden bij een vedprospectie uit 1990 tevens indicatoren uit de steentijd aangetroffen. Het betreft een kling met donkerblauwe en witte patina uit het Jong-Paleolithicum en een microkling met afgestompte boord uit het Finaal-Paleolithicum. (CAI ID: 161242) Dichter bij het onderzoeksterrein (ca. 800 meter ten oosten) werden bij een veldprospectie in de Baerstraat o.a. gepolijste bijlen, een afslagbijl, een ongepolijste bijl in Spiennessilex, een kling of dolk, massieve schrabbers, een kern uit gepolijste bijl, een schrabbertje op afslag van gepolijste bijl, bladpijlpunten, een wilgebladpijlpunt en gesteelde pijlpunten met vleugels gesitueerd. (CAI ID: 161244)

In de omgeving van het plangebied zijn overigens een aantal archeologische indicatoren uit de late middeleeuwen gekend. Het betreft alleenstaande sites met walgracht. Deze situeren zich aan de Kasteeldreef, de Hoogrokersstraat, de Egemsebinnenweg, de Drogenboodstraat, en de Molenakker.

³ Calmeyn D. 1994, De prehistorische mens op de Pittems-Egemse cuesta. Een voorlopig beeld na 5 jaar veldprospectie, in: De Roede van Tielt 25/4, 142-200

1.3.3.3 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader

Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)

In de omgeving van het projectgebied zijn een ruim aantal bouwkundige erfgoedrelicten waar te nemen. Aan de Kolonel Naessenstraat situeren zich o.a. een dorpswoning uit de 19de eeuw, de pijlerkapel, en een woning met achterliggend werkhuis dat teruggaat tot het interbellum. Nabij het kruispunt Egemstraat en Egemse Binnenweg situeert zich een dorpswoning van voor WO I. Ook nabij het kruispunt Egemstraat-Baerstraat is thans een interbellumwoning gelegen. Binnen de dorpskern van Pittem zijn tal van bouwkundige erfgoedrelicten waar te nemen.⁴

1.4 Synthese

De opdrachtgever plant werkzaamheden langs de Egemstraat tussen de dorpskernen Egem en Pittem. De werken omvatten enerzijds de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel, de heraanleg en verfraaiing van de wegenis, de aanleg van een nieuw fietspad op de locatie van de huidige langsgracht en het graven van een nieuwe langsgracht. Het noord-zuid georiënteerde traject, met aftakkingen, is ca. 3km lang, de nieuwe langsgracht heeft een breedte van 2,5m.

Het plangebied is gelegen in de zandleemstreek, grotendeels ten zuiden van de cuestarug tussen Hoogdele en Egem en ten oosten van het plateau van Tielt. Over de hele lengte van het lijntraject geeft de Quartairgeologische kaart een profielopbouw weer van eolische afzettingen uit het laat-Pleistoceen en/of vroeg Holoceen. Enkel daar waar het tracé de Gaverbeek/Breemeersbeek kruist is de ondergrond opgebouwd uit fluviaatiele afzettingen van het Holoceen bovenop de eventueel aanwezige eolische sequentie. Deze rusten op fluviaatiele afzettingen van het Weichseliaan. Naar alle waarschijnlijkheid zijn de eolische afzettingen afwezig. Het sediment varieert langs de traject met natte zandleem in het

⁴ Inventaris onroerend erfgoed

noorden en centrale deel van het tracé. Ten zuiden van de Breemeersbeek bestaat uit lichte, droge zandleem. In het algemeen gesteld wijzen deze gegevens op een oppervlakkig archeologisch niveau, enkel ter hoogte van de Breemeersbeek bestaat de kans op fluviatiele afdekking. Gelet op het lineaire Historisch en cartografisch onderzoek wijzen in hoofdzaak op een rurale omgeving. Het tracé van de Egemstraat is reeds herkenbaar op de kaart van Ferraris en grotendeels ongewijzigd gebleven tot op heden. Het merendeel van de geplande werken vindt plaats nabij op of nabij deze weg, daarrond is in hoofdzaak cultuurland afgebeeld. Dit impliceert dat de percelen rondom het wegtracé reeds bewerkt worden sinds de 2e helft van de 18e eeuw.

Gekende archeologische waarden in de omgeving zijn schaars. De weergegeven gekende archeologische waarden betreffen enerzijds cartografische indicatoren van laat- en/of post-middeleeuwse hoeves met walgracht. Anderzijds wijzen de gekende waarden op een neolithische aanwezigheid op de noordelijke cuestarug en het plateau van Tielt. Dit valt niet te verbazen, de hoger gelegen, goed gedraineerde gronden moeten een grote aantrekkingskracht gehad hebben op de eerste landbouwgemeenschappen in de regio. Beneden in het dal van de Gaverbeek en Breemeersbeek, op de overlapzones tussen verschillende biotopen (zgn. gradiëntzones), kan een menselijke aanwezigheid tijdens het mesolithicum verwacht worden. Gelet op het landgebruik de voorbije twee eeuwen moet echter aangenomen worden dat deze vindplaatsen opgenomen zijn in de teelaarde. Recent onderzoek aan de Paardenstraat, in het centrum van Egem, bracht bewoningssporen uit de volle middeleeuwen aan het licht. Deze vormen het onderwerp van verder, vlakdekkend onderzoek⁵.

Op basis van het landschappelijk kader is het archeologisch potentieel van de regio aanzienlijk. Gelet op de aard van de geplande werken en de geprojecteerde datareturn valt een verderschrijdend onderzoekstraject echter niet te verantwoorden.

⁵ Onuitgegeven vooronderzoek 'Egem-Paardestraat' o.l.v. Bruno Polfliet, Ruben Willaert bvba

Deel 2: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Deel 3: Bijlagen

Projectcode	2017^E238
Onderwerp	Pittem Egemstraat
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017

Plannummer	3
Type plan	Plan
Onderwerp plan	Dwarsprofiel
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Ruimtelijke situering
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016

Plannummer	5
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele landschappen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017

Plannummer	6
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Bodemtype
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017

Plannummer	9
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosie per perceel
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017

Plannummer	10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017

Plannummer	12
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	02/06/2017

Plannummer	13
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	14
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	15
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	18
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Poppkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	19
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Poppkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	20
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Poppkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	21
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	22
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	23
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	24
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016

Plannummer	25
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016

Plannummer	26
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016

Plannummer	27
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017

Plannummer	28
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Cultuurhistorisch kader
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/05/2017
